

**ՀԱՆՐԱՅԻՆ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ**

**ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ
ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ԾԱԽՍԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆԱԿԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ
(ԵՐՐՈՐԴ ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ)**

Հեղինակ՝ Արմեն Զթոյան

ԵՐԵՎԱՆ

2019

Սույն զեկույցի պատրաստումը և տպագրությունը հնարավոր է դարձել Բաց հասարակության հիմնադրամներ-Հայաստան կազմակերպության օժանդակության շնորհիվ (դրամաշնորհ N19757): Չեկույցում տեղ գտած տեսակետները և վերլուծությունները արտահայտում են հեղինակի կարծիքը և կարող են չհամընկնել Բաց հասարակության հիմնադրամներ-Հայաստան կազմակերպության տեսակետների և դիրքորոշումների հետ:

Հանրային քաղաքականության հետազոտությունների ազգային կենտրոն ՀԿ
Հասցե՝ ք. Երևան, Մանուշյան փող, 101

www.policyobserver.am

 www.facebook.com/PolicyObserver/

Բովանդակություն

1. Կրթության և գիտության ֆինանսավորումը ըստ ծրագրերի և միջոցառումների	4
1.1. Նախնական մասնագիտական և միջին մասնագիտական կրթության ծրագիր	5
1.2. Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության ծրագիր	8
1.3. Կրթության և գիտության բնագավառի պետական քաղաքականության մշակում, ծրագրերի համակարգում և մոնիտորինգ ծրագիր	11
1.4. Հանրակրթության ծրագիր	12
1.6. Գիտական և գիտատեխնիկական հետազոտությունների ծրագիր	26
1.7. Ապահով դպրոց ծրագիր.....	31
1.8. Կրթության որակի ապահովում ծրագիր	34
1.9. Համընդհանուր ներառական կրթության համակարգի ներդրում ծրագիր.....	43
1.10. Ամփոփիչ դիտարկումներ ՀՀ կրթության և գիտության ոլորտում բյուջետային ծախսային ծրագրերի միջոցառումների համար սահմանված արդյունքի չափորոշիչների առնչությամբ	45
2. Կրթության ֆինանսավորումը և ակնկալվող արդյունքները միջնաժամկետ հատվածում (2020-2022թթ.).....	47
3. Կրթության և գիտության բյուջետային ծախսերի դիտարկումը՝ 2020թ. պետական բյուջեի նախագծի համապատկերում.....	53

1. Կրթության և գիտության ֆինանսավորումը ըստ ծրագրերի և միջոցառումների

ՀՀ կրթության և գիտության ոլորտներում 2019թ. առաջին կիսամյակում իրականացվել են 10 բյուջետային ծրագրեր, որոնց շրջանակներում օգտագործվել է 56 մլրդ դրամ՝ ապահովելով ծրագրված ցուցանիշի 93.4%-ը կամ տարեկան ծրագրի շուրջ 40%-ը (աղյուսակ 1):

Աղյուսակ 1. Կրթության բյուջետային ֆինանսավորման պլանային ցուցանիշները և կատարողականը, 1-ին կիսամյակ, մլն դրամներով

#	Ծրագիրը	Տարեկան պլան	Տարեկան ճշգրտ. պլան	Կիսամյակի պլան	Կիսամյակի ճշգ. պլան	Փաստ	Կատ. %, տատ. առ. նմ.	Կատ. %, կիս. պլ. նմ.
1	Նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթություն	11685,5	11730,3	4642,7	4807,6	4572,7	39,0	95,1
2	Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտ. կրթության ծրագիր	10351	10351	4728,3	4728,3	4672,4	45,1	98,8
3	Կրթության և գիտության բնագավառի պետական քաղաքականության մշակում, ծրագրերի համակարգում և մոնիտորինգ	887,7	892	375,1	379,4	355,5	39,9	93,7
4	Հանրակրթության ծրագիր	87209,4	88464,1	37178,0	38322,1	36994,2	41,8	96,5
5	Արտադպրոցական դաստիարակության ծրագիր	4132,2	4142,8	1847,1	1857,7	1736,67	41,9	93,5
6	Գիտական և գիտատեխնիկական հետազոտությունների ծրագիր	14350,9	14350,9	6457,3	6500,35	5923,7	41,3	91,1
7	Ապահով դպրոց	1170,2	1170,2	552,2	552,2	211,6	18,1	38,3
8	Կրթության որակի ապահովում	9897,8	8806,2	3438,3	2268,5	1034,4	11,7	45,6
9	Համընդհանուր ներառական կրթության համակարգի ներդրում	1590,5	1355,8	724,4	489,7	489,7	36,1	100,0
10	Ներառական կրթության համակարգի հզորացում Հայաստանում	-	56,4	-	56,4	-	-	-
Ընդամենը		141275,2	141319,7	59943,6	59962,4	55990,9	39,6	93,4

Ստորև ներկայացված են հաշվետու ժամանակահատվածում բյուջետային ծախսերի վերլուծություններն՝ ըստ կրթության և գիտության ոլորտի հիմնական բյուջետային ծրագրերի:

1.1. Նախնական մասնագիտական և միջին մասնագիտական կրթության ծրագիր

Ծրագրի նպատակը աշխատաշուկայի արդի պահանջներին համապատասխան նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության որակավորում ունեցող մասնագետների պատրաստումն է, կրթության մատչելիության ապահովումը: Ծրագրի շրջանակներում նախատեսված են թվով 6 միջոցառումներ (աղյուսակ 2): 2019թ. առաջին կիսամյակում սույն ծրագրին տրամադրվել է 4.57 մլրդ դրամ՝ ապահովելով 95.1% կատարողական:

Աղյուսակ 2. Նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության ծրագիր, մլն դրամներով

#	Միջոցառումը	Միջոցառման տեսակը ¹	Տարեկան ճշգրտ. պլան	Կիսամյակի ճշգ. պլան	Փաստ	Կատ. %, տար. պլ. նկ.	Կատ. %, կիս. պլ. նկ.
1	ՆՄԿՈՒ հաստատություններում համապատասխան մասնագետով համալրված մասնագիտական կողմնորոշման և կարիերայի ուղղորդման կենտրոնների ստեղծում	Ծ	92.3	41.5	41.5	45,0	100
2	Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթություն ստացող ուսանողների կրթաթոշակ	S	342.2	142.6	142.6	41,7	100
3	Միջին մասնագիտական կրթություն ստացող ուսանողների կրթաթոշակ	S	713.1	297.1	297.1	41,7	100
4	Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության գծով ուսանողական նպաստների տրամադրում	S	1943.9	814.5	814.5	41,9	100
5	Միջին մասնագիտական կրթության գծով ուսանողական նպաստների տրամադրում	S	7158,2	3158.9	3158.9	44,1	100
6	Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների շենքային պայմանների բարելավում	Գ	1480.6	353	118.1	8,0	33,5
Ընդամենը, ըստ ծրագրի բոլոր միջոցառումների			11730.3	4807.6	4572.7	39.0	95.1

Միջոցառումներից 4-ը տրանսֆերտների տրամադրման միջոցառումներ են (դրանց շրջանակներում բաշխվում է ֆինանսավորման ընդհանուր ծավալի 95%-ից

¹ Ծ – ծառայությունների մատուցում, S – տրանսֆերտների տրամադրում, Գ - Այլ պետական կազմակերպությունների կողմից օգտագործվող ոչ ֆինանսական ակտիվների հետ գործառնություններ:

ավելին), 1-ը ծառայության մատուցման միջոցառում է, ևս 1-ը՝ ոչ ֆինանսական ակտիվների հետ գործառնություն:

Ծրագրի ծախսերում ամենամեծ տեսակարար կշիռն ունեն միջին մասնագիտական կրթության գծով ուսանողական նպաստների տրամադրման միջոցառման ծախսերը (ծրագրով 1-ին կիսամյակի համար նախատեսված ընդամենը ծախսերի 67%-ը)՝ 3.2 մլրդ դրամ:

Ծրագրի միջոցառումներից հաշվետու ժամանակահատվածում թերակատարված է միայն *Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների շենքային պայմանների բարելավում* միջոցառման շրջանակներում նախատեսված ֆինանսավորումը: Կիսամյակի կատարողականը կազմել է ընդամենը 33.5%: Այս թերակատարում է պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ ԿԳՄՍՆ կողմից չորս քոլեջների մասով նախաձեռնված որոշման նախագծերն ընթացքի մեջ են և երկու քոլեջների մասով կատարողական ակտերը գտնվում են ընդունման գործընթացում:

Արդյունքի չափորոշիչները

Աղյուսակ 3-ում ներկայացված են ծրագրի արդյունքի չափորոշիչները՝ ըստ միջոցառումների:

Աղյուսակ 3. Նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության ծրագրի արդյունքի չափորոշիչները՝ ըստ միջոցառումների

Արդյունքի չափորոշիչները		Տարեկան ճշտ. պլան	Կիսամյակի ճշտ. պլան	Կիս. փաստ.	Շեղում
1	ՆՄԿՈՒ հաստատություններում համապատասխան մասնագետով համարված մասնագիտական կողմնորոշման և կարիերայի ուղղորդման կենտրոնների ստեղծում				
1.1	Մասնագիտական կողմնորոշման և կարիերայի ուղղորդման կենտրոններ ունեցող ՆՄԿՈՒ հաստատությունների թիվ, հատ	95	95	95	0
1.2	Մասնագիտական կողմնորոշման և կարիերայի ուղղորդման կենտրոններում աշխատակազմի միջին թվաքանակ, մարդ	1	1	1	0
1.3	Մասնագիտական կողմնորոշման և կարիերայի ուղղորդման կենտրոնների պատասխանատուների պաշտոնի անձնագրերի թիվ, հատ (ըստ ՆՄԿՈՒ ուսումնական հաստատությունների)	95	95	95	0

Արդյունքի չափորոշիչները		Տարեկան ճշտ. պլան	Կիսամյակի ճշտ. պլան	Կիս. փաստ.	Շեղում
1.4	Մասնագիտական կողմնորոշման և կարիերայի ուղղորդման կենտրոնի տարեկան աշխատանքային ծրագրերի թիվ, հատ (ըստ ՆՄՄԿՈՒ ուսումնական հաստատությունների)	95	95	95	0
1.5	Կարիերայի կենտրոնների ծառայություններից օգտված ուսանողների թիվը, մարդ	7000	7000	7000	0
2.	Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթություն ստացող ուսանողների կրթաթոշակ				
2.1	Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթական ծրագիր իրականացնող պետական ուսումնական հաստատությունների թիվ, հատ	20	20	20	0
2.2	Կրթաթոշակ ստացող ուսանողների թիվ, մարդ	6132	6132	6132	0
3.	Միջին մասնագիտական կրթություն ստացող ուսանողների կրթաթոշակ				
3.1	Միջին մասնագիտական կրթական ծրագիր իրականացնող պետական ուսումնական հաստատությունների թիվ, հատ	68	68	68	0
3.2	Կրթաթոշակ ստացող ուսանողների թիվ, մարդ	12510	12510	12431	-79
4.	Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության գծով ուսանողական նպաստների տրամադրում				
4.1	Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթական ծրագիր իրականացնող պետական ուսումնական հաստատությունների թիվ, հատ	20	20	20	0
4.2	Ուսանողական նպաստ ստացող ուսանողների թիվ, մարդ	6132	6132	6132	0
5	Միջին մասնագիտական կրթության գծով ուսանողական նպաստների տրամադրում				
5.1	Միջին մասնագիտական կրթական ծրագիր իրականացնող պետական ուսումնական հաստատությունների թիվ, հատ	68	68	68	0
5.2	Ուսանողական նպաստ ստացող ուսանողների թիվը, մարդ	17998	17998	17989	-9
6	Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների շենքային պայմանների բարելավում				
6.1	Կազմակերպությունների թիվը, որտեղ կատարվում են ներդրումները, հատ (Ստեփանավանի պետական գյուղատնտեսական և Հայաստանի ազգային Ագրարային համալսարանի Վանաձորի մասնաճյուղի քոլեջներ)	6	4	2	-2
6.2	Աշխատանքների ավարտվածության աստիճանը, %	100	22	14.4	-7.6

Կիսամյակի պլանից շեղումներ են արձանագրվել հետևյալ չափորոշիչների մասով.

1. Միջին մասնագիտական կրթություն ստացող ուսանողների կրթաթոշակ միջոցառման շրջանակներում Կրթաթոշակ ստացած ուսանողների փաստացի թիվը 79-ով պակաս է պլանայինից: Տարբերությունը պայմանավորված այն հանգամանքով, որ կրթաթոշակը հատկացվում է գերազանց և բարձր առաջադիմություն ունեցող սովորողներին, ինչպես նաև 1 ուսանող հետացվել է և 5 ավարտել են:

2. Միջին մասնագիտական կրթության գծով ուսանողական նպաստների տրամադրում միջոցառման ուսանողական նպաստ ստացող ուսանողների թիվը չափորոշի մասով ևս առկա է փաստացի և պլանային մակարդակների տարբերություն (-9)՝ պայմանավորված այն հանգամանքով, որ քուլեջի սովորողների միջին թվաքանակը ըստ եռամսյակների տարբեր է. յուրաքանչյուր ամիս հնարավոր է լինեն ազատվողներ և ընդունվողներ:

3. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների շենքային պայմանների բարելավում միջոցառման շրջանակներում ներդրումների օբյեկտ հանդիսացած կրթական հաստատությունների փաստացի թիվը պակաս է պլանայինից, ինչը, արդեն նշվեց, պայմանավորված է ժամանակային գործնով, մյուս 2 քուլեջների մասով նախաձեռնված որոշման նախագծերն ընթացքի մեջ են և դրանց վերջնարդյունքում աշխատանքների ավարտվածության աստիճանը կհասնի պլանային մակարդակին:

1.2. Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության ծրագիր

Ծրագրի շրջանակներում նախատեսված ֆինանսավորումը 2019թ. առաջին կիսամսյակի համար կազմել է 4.73 մլրդ դրամ, փաստացի կատարվել է 4.67 մլրդ դրամի ծախս կամ նախատեսվածից 60 մլն դրամով պակաս (կատարողականը՝ 98.8%):

Ծրագրի ծախսերում նախատեսված են թվով 10 միջոցառումներ (աղյուսակ 4): Դրանց շարքում ամենամեծ տեսակարար կշիռն ունեն բարձրագույն մասնագիտական կրթության գծով ուսանողական նպաստների տրամադրման ծախսերը, որոնք կատարվել են նախատեսված ծավալով և կազմել են ավելի քան 3.68 մլրդ դրամ: Ծրագրի միջոցառումներից 9-ը տրանսֆերտների տրամադրման և միայն 1-ը՝ ծառայությունների մատուցման միջոցառումներ են: Ծրագրի 3 ամենախոշոր միջոցառումներին (ուսանողական նպաստներ և կրթաթոշակ) բաժին է ընկնում ծրագրի ընդհանուր ֆինանսավորման ավելի քան 95%-ը:

**Աղյուսակ 4. Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության
ծրագիր, մլն դրամներով**

#	Միջոցառումը	Միջոցառման տեսակը ²	Տարեկան ճշգրտ. պլան	Կիսամյակի ճշգ. պլան	Փաստ	Կատ. %, տար. պլ. նկ.	Կատ. %, կիս. պլ. նկ.
1	Ակադեմիական փոխճանաչման և շարժունության ծառայություններ	Ծ	47,3	20.3	20.3	42.9	100
2	Բարձրագույն մասնագիտական կրթություն ստացող ուսանողների կրթաթոշակ	S	878,2	497.9	497	56.6	99.8
3	Հետբուհական մասնագիտական կրթություն ստացող ուսանողների կրթաթոշակ բուհական հաստատություններում	S	237,5	138.1	137.7	58.0	99.7
4	Ասպիրանտական և դոկտորանտական կրթաթոշակներ	S	28,5	12.8	10.1	35.4	78.9
5	Բարձրագույն մասնագիտական կրթության գծով ուսանողական նպաստների տրամադրում	S	8312,2	3689.4	3688.9	44.4	100
6	Հետբուհական մասնագիտական կրթության գծով նպաստների տրամադրում բուհական հաստատություններում	S	626,7	274.3	272.6	43.5	99.4
7	Հետբուհական մասնագիտական կրթության գծով նպաստների տրամադրում գիտակրթական հաստատություններում	S	41,4	18.6	17.1	41.3	91.9
8	Երևանում բարձրագույն կրթության հասանելիության ապահովում մարզաբնակ ուսանողներին	S	30,1	8.7	8.7	28.9	100
9	Ուսումնական վարկերի տոկոսավճարների մասնակի փոխհատուցում	S	54,5	20,9	20	36.7	95.7
10	Աջակցություն արտասահմանում սովորող ուսանողներին	S	94,6	47.3	0,0	0	0
Ընդամենը, ըստ ծրագրի բոլոր միջոցառումների			10351	4728.3	4672.4	45.1	98.8

Կիսամյակային պլանից շեղումը կազմել է 56 մլն դրամ, ինչը հիմնականում պայմանավորված է արտասահմանում սովորող ուսանողներին աջակցության միջոցառման չկատարմամբ (ծրագրի իրականացման նպատակահարմարությունը քննարկման փուլում է): Բացի այդ, ասպիրանտական և դոկտորանտական կրթաթոշակների կիսամյակային պլանը թերակատարվել է 2.7 մլն դրամով՝ ասպիրանտների թվաքանակի փոփոխությամբ պայմանավորված, ինչպես նաև՝ գիտակրթական հաստատություններում հետբուհական մասնագիտական

² Ծ – ծառայությունների մատուցում, S – տրանսֆերտների տրամադրում, Գ – Այլ պետական կազմակերպությունների կողմից օգտագործվող ոչ ֆինանսական ակտիվների հետ գործառնություններ:

կրթության գծով նպաստների տրամադրման միջոցառմամբ նախատեսված ֆինանսավորման 8.1%-ով թերակատարմամբ՝ պայմանավորված դասընթացների դիմորդների թվի՝ պլանայինի նկատմամբ ավելի ցածր մակարդակով:

Արդյունքի չափորոշիչները

Ծրագրի արդյունքի չափորոշիչները՝ ըստ համապատասխան միջոցառումների, բերված են աղյուսակ 5-ում:

Աղյուսակ 5. Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության ծրագրի արդյունքի չափորոշիչները

#	Արդյունքի չափորոշիչը	Տարեկան ճշտ. պլան	Կիսամյակի ճշտ. պլան	Կիս. փաստ.	Շեղում
1	Ակադեմիական փոխճանաչման և շարժունության ծառայություններ				
1.1.	Խորհրդատվության տրամադրում/խորհրդատվական տեղեկանք, հատ	750	337	337	0
2	Բարձրագույն մասնագիտական կրթություն ստացող ուսանողների կրթաթոշակ				
2.1.	Կրթաթոշակ ստացող ուսանողների միջին տարեկան թիվ, մարդ	7508	7373	7508	+135
3	Ջեթբուհական մասնագիտական կրթություն ստացող ուսանողների կրթաթոշակ բուհական հաստատություններում				
3.1.	Կրթաթոշակ ստացող ուսանողների թիվ, մարդ	523	523	523	0
4	Ասպիրանտական և դոկտորանտական կրթաթոշակներ				
4.1.	Կրթաթոշակ ստացող ուսանողների թիվ, մարդ	102	102	96	-6
5	Բարձրագույն մասնագիտ. կրթության գծով ուսանողական նպաստների տրամադրում				
5.1.	Ուսանողական նպաստներ ստացող միջին տարեկան թիվ, մարդ	12114	12114	12114	0
6	Ջեթբուհ. մասնագիտ. կրթ. գծով նպաստների տրամադրում բուհական հաստ.-ում				
6.1.	Ուսանողական նպաստներ ստացող միջին տարեկան թիվ, մարդ	1603	1603	1603	0
7	Ջեթբուհական մասնագիտական կրթության գծով նպաստների տրամադրում գիտակրթական հաստատություններում				
7.1.	Ուսանողների միջին տարեկան թիվ, մարդ	212	212	160	-52
8	Երևանում բարձրագույն կրթության հասանելիության ապահովում մարզաբնակ ուսանողներին				
8.1	Ուսանողների թիվ, մարդ	190	-	-	-
9	Ուսումնական վարկերի տոկոսավճարների մասնակի փոխհատուցում				
9.1	Ուսանողների միջին տարեկան թիվ, մարդ	1750	670	4777	+4107
10	Աջակցություն արտասահմանում սովորող ուսանողներին				
10.1	Աջակցություն արտասահմանում սովորող ուսանողներին	10	10	0	-10

Պլանայինի համեմատությամբ շեղումներ են արձանագրվել հետևյալ չափորոշիչների մասով.

- բարձրագույն մասնագիտական կրթության՝ կրթաթոշակ ստացող ուսանողների փաստացի թիվը պլանայինը գերազանցել է 135-ով, այսինքն՝ փաստացի սովորողների թիվն ավելին է, քան պլանավորվել էր,
- ասպիրանտական և դոկտորական կրթաթոշակ ստացող ուսանողների թիվը պլանայինից պակաս է 6-ով,
- գիտակրթական հաստատություններում Յետբուհական մասնագիտական կրթության գծով նպաստ ստացող ուսանողների թիվը պլանայինից պակաս է 52-ով
- Ուսումնական վարկերի տոկոսավճարների մասնակի փոխհատուցում միջոցառման շրջանակներում աջակցություն ստացած ուսանողների փաստացի թիվը պլանայինը գերազանցել է 4107-ով կամ 7 անգամ և տարակուսելի է, որ այս պայմաններում փոխհատուցման համար տրամադրված տրանսֆերտների փաստացի մեծությունը չի գերազանցել պլանային մակարդակը:

1.3. Կրթության և գիտության բնագավառի պետական քաղաքականության մշակում, ծրագրերի համակարգում և մոնիտորինգ ծրագիր

Ծրագրի շրջանակներում 4 միջոցառումները հաշվետու ժամանակահատվածում ֆինանսավորվել են 355.5 մլն դրամի չափով, ինչը կազմել է պլանայինի 93.7%: Շեղումը հիմնականում պայմանավորված է առաջին երկու միջոցառումների (տես՝ աղյուսակ 6) իրականացման ընթացքում ներքին գործուղումներից և պարզևատրումներից արված տնտեսումներով:

Աղյուսակ 6. Կրթության և գիտության բնագավառի պետական քաղաքականության մշակում, ծրագրերի համակարգում և մոնիտորինգ ծրագիր

#	Միջոցառումը	Միջոցառումն տեսանո՞ւմ ³	Տարեկան ճշգրտ. պլան	Կիսամյակի ճշգ. պլան	Փաստ	Կատ. %, տար. պլ. նկ.	Կատ. %, կիս. պլ. նկ.
1	Կրթության և գիտության բնագավառի պետական քաղաքականության մշակման, ծրագրերի համակարգման և մոնիտորինգի ծառայություններ	Ծ	796,6	336.4	315.5	39.6	93.8
2	Լեզվի բնագավառում պետական քաղաքականության մշակման և իրականացման ծառայություններ	Ծ	91,1	38.7	35.7	39.2	92.2
3	Արտասահմանյան պաշտոնական գործուղումներ	Ծ	4.2	4.2	4.2	100	100
4	ՀՀ պետական կառավարման մարմինների կողմից դիմումներ, հայցադիմումներ, դատարանի վճիռների և որոշումների դեմ վերաքննիչ և վճռաբեկ բողոքներ ներկայացնելիս՝ «Պետական տուրքի մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված վճարումներ	Ծ	0,1	0,1	0,1	100	100
Ընդամենը, ըստ ծրագրի բոլոր միջոցառումների			892	379.4	355.5	39.9	93.7

Արդյունքի չափորոշիչները

Ծրագրի հիմնական միջոցառումների համար արդյունքի չափորոշիչներ սահմանված չեն:

1.4. Հանրակրթության ծրագիր

Ծրագրի շրջանակներում 2019թ. առաջին կիսամյակում օգտագործվել է շուրջ 37 մլրդ դրամ՝ ապահովելով 96.5% կատարողական:

Ծրագրում ընդգրկված են 27 միջոցառումներ (2019թ. առաջին եռամսյակում ֆինանսավորվել է 26 միջոցառում: Երկրորդ եռամսյակում որպես նոր միջոցառում ներառվել է «Հայ-չինական բարեկամության դպրոց» հիմնադրամին օժանդակությունը, որի շրջանակներում հատկացվել է 35 մլն դրամ): Ծրագրի ծախսերում ամենամեծ տեսակարար կշիռն ունեն ունեն տարրական, հիմնական և

³ Ծ – ծառայությունների մատուցում, Տ – տրանսֆերտների տրամադրում, Գ - Այլ պետական կազմակերպությունների կողմից օգտագործվող ոչ ֆինանսական ակտիվների հետ գործառնություններ:

միջնակարգ ընդհանուր հանրակրթության ծախսերը, որոնց հանրագումարը կազմել է 32.7 մլրդ դրամ կամ կիսամյակում կատարված փաստացի ընդհանուր ծախսերի 88.4%-ը (աղյուսակ 7):

Ծրագրի միջոցառումների մեծ մասը՝ թվով 21 միջոցառում, ծառայությունների մատուցման միջոցառումներ են: Մնացածը (թվով 6-ը) տրանսֆերտների տրամադրման միջոցառումներ են՝ 139.2 մլն դրամ փաստացի ֆինանսավորմամբ (ծրագրի շրջանակներում փաստացի ֆինանսավորման ընդամենը 0.37%):

Աղյուսակ 7. Հանրակրթության ծրագիր

#	Միջոցառումը	Միջոցառումն և տեսակը ⁴	Տարեկան ճշգրտ. պլան	Կիսամյակի ճշգ. պլան	Փաստ	Կատ. %, կիս. տար. պլ. նկ.	Կատ. %, կիս. պլ. նկ.
1	Տարրական ընդհանուր հանրակրթություն	Ծ	26213,3	11088.3	11066.4	42,2	99,8
2	Հիմնական ընդհանուր հանրակրթություն	Ծ	37339,9	15776.5	15144.8	40,6	96,0
3	Միջնակարգ ընդհանուր հանրակրթություն	Ծ	15570,4	6615.5	6531.6	41,9	98,7
4	Տարրական հատուկ հանրակրթություն	Ծ	472,2	340.7	336.9	71,3	98,9
5	Հիմնական հատուկ հանրակրթություն	Ծ	740,7	544.7	535.6	72,3	98,3
6	Միջնակարգ հատուկ հանրակրթություն	Ծ	435,0	417	407.4	93,7	97,7
7	Ներառական կրթություն տարրական դպրոցում	Ծ	420,0	188.8	186.8	44,5	98,9
8	Ներառական կրթություն միջին դպրոցում	Ծ	582,6	287	280.7	48,2	97,8
9	Ներառական կրթություն ավագ դպրոցում	Ծ	63,9	26.7	26	40,7	97,4
10	Տարրական մասնագիտացված հանրակրթ.	Ծ	302,7	128.6	128.6	42,5	100
11	Հիմնական մասնագիտացված հանրակրթ.	Ծ	1210,1	514.2	5114.2	42,5	100
12	Միջնակարգ մասնագիտացված հանրակրթություն	Ծ	1886,7	871.4	768.2	40,7	88,2
13	Նախադպրոցական կրթություն	Ծ	843,7	362.8	354	42,0	97,6
14	Նորարարական մանկավարժական ծրագրերի իրականացում հանրակրթությունում	Ծ	117,0	49	49	41,9	100,0
15	Դպրոցականների օլիմպիադաների անցկացում	Ծ	60,2	60.2	52	86,4	86,4
16	Կրթ. հաստատությունների աշակերտներին դասագրքերով և ուսումն. գրականությամբ ապահովում	Ծ	1077,9	538.9	249.3	23,1	46,3
17	Կրթական հաստատություններին ուսումնամեթոդական նյութերով ապահովում	Ծ	206,1	120.4	33.7	16,4	28,0
18	Դպրոցներում STEM կրթության և ռոբոտատեխնիկայի զարգացման իրականացում	Ծ	352,2	144.4	144.4	41,0	100,0
19	«Ազգային երգ ու պար» առարկայի ներդրում հանրակրթ. ուսումնական հաստատություններում	Ծ	7,8	7.8	3.9	50,0	50,0

⁴ Ծ – ծառայությունների մատուցում, Տ – տրանսֆերտների տրամադրում, Գ - Այլ պետական կազմակերպությունների կողմից օգտագործվող ոչ ֆինանսական ակտիվների հետ գործառնություններ:

#	Միջոցառումը	Միջոցառում և տեսակը ⁴	Տարեկան ծրագրու. պլան	Կիսամյակի ծճգ. պլան	Փաստ	Կատ. %, տար. պլ. նվ.	Կատ. %, կիս. պլ. նվ.
20	Միջնակարգ հանրակրթություն երեկոյան դպրոցում (Շիրակի մարզ)	Ծ	15,3	6.5	6.5	42,5	100,0
21	Օժանդակություն «Հայ-չինական բարեկամության դպրոց» հիմնադրամին	Ծ	35	35	35	100	100
22	Փոխհատուցում ՀՀ հեռավոր, սահմանամերձ, լեռնային և բարձր լեռնային բնակավայրերի պետ. հանրակրթական դպրոցների մանկավարժներին	Տ	45,1	18.1	11.3	25,1	62,4
23	Հանրակրթ. դպրոցների մանկավարժներին և դպրոցահասակ երեխաներին տրանսպորտային ծախսերի փոխհատուցում	Տ	79,1	33.5	31.6	39,9	94,3
24	Սոցիալապես անապահով և սահմանամերձ ընտանիքների երեխաների դասագրքերի վարձավճարների փոխհատուցում	Տ	31,1	0	0	-	-
25	Առեստավորման միջոցով որակավորում ստացած ուսուցիչներին հավելավճարների տրամադրում	Տ	334,9	137.3	87.6	26,2	63,8
26	Մասնագիտացված հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների երեխաների կրթաթոշակ հիմնական ընդհանուր կրթության մակարդակում	Տ	3,2	1.3	1.2	37,8	90,3
27	Մասնագիտացված հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների երեխաների կրթաթոշակ միջնակարգ ընդհանուր կրթության մակարդակում	Տ	18,0	7.5	7.5	41,6	100,0
Ընդամենը, ըստ ծրագրի բոլոր միջոցառումների			88464.1	38322.1	36994.2	41.8	96.5

Ընդհանուր հանրակրթության միջոցառումների շարքում համեմատաբար ցածր կատարողականը **հիմնական ընդհանուր հանրակրթության** միջոցառման գծով է (96%): Սա պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ աշակերտների փաստացի թվաքանակը պակաս է եղել աշակերտների միջին թվաքանակի ցուցանիշից, ըստ որի կատարվել է պլանավորում: Նույն պատճառով թերակատարում կա նաև **միջնակարգ ընդհանուր հանրակրթության** մասով:

Հատուկ հանրակրթության միջոցառումների մասով ևս 1-2%-ի չափով պլանային մակարդակների թերակատարում կա: Տարրական հատուկ հանրակրթությունը թերակատարվել է 4 մլն դրամով, քանի որ ՀՀ պետական բյուջեում միջոցներ չեն նախատեսվել թիվ 8 հատուկ դպրոցի մասով՝ ենթադրելով, որ այն փակվելու է: Հիմնական և միջնակարգ հատուկ հանրակրթության միջոցառումների փաստացի ծախսը պլանայինի համեմատ պակաս է մոտ 10-ական մլն դրամով, ինչի պատճառը կնքված պայմանագրերի արդյունքում առաջացած

տնտեստունն է: Պայմանագրերը կվերակնքվեն 2019-2020թ. ուս. տարվա ճշտված աշակերտների թվով:

Տարրական, միջին և ավագ դպրոցներում **ներառական կրթության** միջոցառումների գծով փաստացի ծախսերը ևս փոքր-ինչ պակաս են ճշտված պլաններից, ինչը ևս պայմանավորված է սովորողների փաստացի և պլանային թվաքանակների տարբերություններով: Այսինքն՝ տեղի է ունեցել սովորողների թվի՝ պլանայինի համեմատ որոշ նվազում:

Միջնակարգ մասնագիտացված հանրակրթություն միջոցառումը, որը միտված է միջնակարգ կրթության մակարդակում մասնագիտացված հանրակրթական ծառայությունների մատուցման միջոցով սովորողների ընդգրկվածության, համակողմանի զարգացման և գրագիտության ապահովմանը, թերֆինանսավորվել է 11.8%-ով կամ ավելի քան 100 մլն դրամով: Պատճառը հաստիքների ոչ լրիվ համալրվածությունն է, բացի այդ, գնումների դիմաց վճարումները իրականացվել են նախատեսվածից քիչ:

Դպրոցականների օլիմպիադաների անցկացում միջոցառումը փաստացի ֆինանսավորվել է 52 մլն դրամի չափով կամ պլանայինից 8 մլն դրամով պակաս: Տարբերությունը լրացվել է 3-րդ եռամսյակում՝ համահայկական օլիմպիադայի պայմանագրի կնքմամբ:

Կրթական հաստատությունների աշակերտներին դասագրքերով և ուսումնական գրականությամբ ապահովում միջոցառման գծով պլանավորված 539 մլն դրամից փաստացի ծախսվել է 249 մլն դրամ կամ 46.3%-ը: Նախարարությունն իր պայմանագրային պարտավորությունները՝ ըստ 1-ին կիսամյակի, լրիվությամբ կատարել է, մնացած գումարը նախատեսվում է վճարել երկրորդ կիսամյակում՝ լրիվ ծավալով:

Կրթական հաստատություններին ուսումնամեթոդական նյութերով ապահովում միջոցառումը կատարվել է ընդամենը 28%-ով: Չի ծախսվել 86 մլն դրամ: Տարբերությունը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ հայտարարված մրցույթների արդյունքում փաստացի կնքված պայմանագրերը նախատեսվածից

պակաս են, ինչ վերաբերում է մյուս պայմանագրերին, ապա դրանց կնքումը նախատեսվում է առաջիկա եռամսյակներում՝ ըստ նպատակահարմարության:

«Ազգային երգ ու պար» առարկայի ներդրում հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում միջոցառումը կատարվել է կիսով չափ: Պատճառն այն է, որ համապատասխան որոշումը ուշ է հաստատվել (ս.թ. մայիսի վերջին), իսկ ֆինանսավորումը շարունակվել է երրորդ եռամսյակում:

Փոխհատուցում ՀՀ հեռավոր, սահմանամերձ, լեռնային և բարձր լեռնային բնակավայրերի պետական հանրակրթական դպրոցների մանկավարժներին միջոցառման կատարողականը 62.4% է: Պատճառն այն է, որ մարզերը ժամանակին չեն ներկայացրել համապատասխան ֆինանսավորման հայտերը, արդյունքում էլ գումարն օգտագործվել է մասնակիորեն:

Ատեստավորման միջոցով որակավորում ստացած ուսուցիչներին հավելավճարների տրամադրում միջոցառման շրջանակներում պլանային 137 մլն դրամից փաստացի ծախսվել է շուրջ 88 մլն դրամը (64%): Թերակատարումը պայմանավորված է հաշվետու կիսամյակում տարակարգ ունեցող ուսուցիչների փաստացի և պլանային թվաքանակների տարբերությամբ:

Արդյունքի չափորոշիչները

Ծրագրի արդյունքի չափորոշիչները՝ ըստ համապատասխան միջոցառումների, բերված են աղյուսակ 8-ում:

Տարրական ընդհանուր հանրակրթություն միջոցառման մասով ներմուծվել են երկու նոր չափորոշիչներ՝ տարրական ընդհանուր կրթությունն ապահովող հաստատությունների թիվը և տարրական դպրոցների թիվը: Չափորոշիչների թվի ավելացումը դրական դիտարկելով հանդերձ, պետք է արձանագրել, որ ինչպես նոր, այնպես էլ նախկինում սահմանված չափորոշիչները բացառապես քանակական բնույթ ունեն, որոնց կիրառումը թույլ չի տալիս վերհանել միջոցառման կենսագործման որակական արդյունքը:

Աղյուսակ 8. Հանրակրթության ծրագրի արդյունքի չափորոշիչները

Արդյունքի չափորոշիչը		Տարեկան ճշտ. պլան	Կիսամյակի ճշտ. պլան	Կիս. փաստ.	Շեղում
1	Տարրական ընդհանուր հանրակրթություն				
1.1	Տարրական ընդհ. կրթության դասարանների սովորողների թիվը, մարդ	150986	150986	150210	-776
1.2	Տարրական ընդհ. կրթությունն ապահովող հաստատութ.-ների թիվ, հատ				
1.3	Տարրական դպրոցների թիվ, հատ				
1.4.	Գիտելիքների ստուգման արդյունքում սովորողների միջին գնահատ.				
2	Հիմնական ընդհանուր հանրակրթություն				
2.1	Հիմնական ընդհ. կրթության դասարանների սովորողների թիվը, մարդ	164594	164594	163038	-1556
2.2	Գիտելիքների ստուգման արդյունքում սովորողների միջին գնահատ.				
3	Միջնակարգ ընդհանուր հանրակրթություն				
3.1	Միջնակարգ ընդհ. կրթության դասարանների սովորողների թիվը, մարդ	59251	59251	57279	-1972
3.2	Գիտելիքների ստուգման արդյ. սովորողների միջին գնահատականը				
4	Տարրական հատուկ հանրակրթություն				
4.1	Սովորողների թիվ, մարդ	442	563	583	20
4.2	Գիտելիքների ստուգման արդյ. սովորողների միջին գնահատականը				
5	Հիմնական հատուկ հանրակրթություն				
5.1	Սովորողների թիվ, մարդ	626	821	858	37
5.2	Գիտելիքների ստուգման արդյունքում սովորողների միջին գնահատ.				
6	Միջնակարգ հատուկ հանրակրթություն				
6.1	Սովորողների թիվ, մարդ	268	504	504	0
6.2	Գիտելիքների ստուգման արդյունքում սովորողների միջին գնահատ.				
7	Ներառական կրթություն տարրական դպրոցում				
7.1	Սովորողների թիվ, մարդ	747	747	743	-4
7.2	Գիտելիքների ստուգման արդյունքում սովորողների միջին գնահատ.				
8	Ներառական կրթություն միջին դպրոցում				
8.1	Սովորողների թիվ, մարդ	1036	1036	1034	-2
8.2	Գիտելիքների ստուգման արդյունքում սովորողների միջին գնահատ.				
9	Ներառական կրթություն ավագ դպրոցում				
9.1	Սովորողների թիվ, մարդ	110	110	107	-3
9.2	Գիտելիքների ստուգման արդյունքում սովորողների միջին գնահատ.				
10	Տարրական մասնագիտացված հանրակրթություն				
10.1	Սովորողների թիվ, մարդ	350	350	350	0
10.2	Գիտելիքների ստուգման արդյունքում սովորողների միջին գնահատ.				
11	Հիմնական մասնագիտացված հանրակրթություն				
11.1	Սովորողների թիվ, մարդ	1542	1542	1542	0
11.2	Գիտելիքների ստուգման արդյունքում սովորողների միջին գնահատ.				

Արդյունքի չափորոշիչը		Տարեկան ճշտ. պլան	Կիսամյակի ճշտ. պլան	Կիս. փաստ.	Ճեղում
12	Միջնակարգ մասնագիտացված հանրակրթություն				
12.1	Սովորողների թիվ, մարդ	1407	1407	1342	-65
12.2	Գիտելիքների ստուգման արդյունքում սովորողների միջին գնահատ.				
13	Նախադպրոցական կրթություն				
13.1	Ճառայությունը ստացող երեխաների թվաքանակը	6965	6965	6899	-66
14	Նորարարական մանկավարժական ծրագրերի իրականացում հանրակրթությունում				
14.1	Սովորողների թիվը, մարդ	6000	6000	6000	0
14.2	Այլ դպրոցներում տեղայնացված ծրագրերի թիվը, հատ	14	14	14	0
15	Դպրոցականների օլիմպիադաների անցկացում				
15.1	Հանրապետական առարկայական օլիմպիադաների թիվը, հատ	16	16	16	0
15.2	Միջազգային առարկայական օլիմպիադաների թիվը, հատ	7	7	0	-7
15.3	Միջազգային առարկայական օլիմպ. մեդալակիրների թիվը, մարդ	10			
16	Կրթական հաստատությունների աշակերտներին դասագրքերով և ուսումնական գրականությամբ ապահովում				
16.1	Տարրական դասարանների սովորողներին տրվող դասագրքերի և վարժությունների տետրերի թվաքանակ, հատ	795400	795400	795400	0
17	Կրթական հաստատություններին ուսումնամեթոդական նյութերով ապահովում				
17.1	Ավարտական փաստաթղթեր, հատ	50100			
17.2	Դասամատյաններ, հատ	27550			
17.3	Մեդալներ, հատ	207			
17.4	Մանկավարժական կրթական պարբերականներ, անվանում	13			
17.5	Գովասանագրեր, հատ	50000			
17.6	Հավաստագրեր, հատ	1000			
17.7	Ուսումնադիտողական պարագաներ, հատ	6			
18	Դպրոցներում STEM կրթության և ռոբոտատեխնիկայի զարգացման իրականացում				
18.1	Ռոբոտաշինության խմբակների թիվը, հատ	74	74	74	0
18.2	Ինժեներական լաբորատորիաների թիվը, հատ	348	348	348	0
19	«Ազգային երգ ու պար» առարկայի ներդրում հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում				
19.1	Վերապատրաստված ուսուցիչների թիվը, մարդ	100	100	100	0
20	Միջնակարգ հանրակրթություն երեկոյան դպրոցում (Շիրակի մարզ)				
20.1	Ճառայությունը ստացող երեխաների թվաքանակը, մարդ	33	33	33	0
20.2	Գիտելիքների ստուգման արդյունքում սովորողների միջին գնահատականը				
22	Փոխհատուցում ՀՀ հեռավոր, սահմանամերձ, լեռնային և բարձր լեռնային բնակավայրերի պետական հանրակրթական դպրոցների մանկավարժներին				
22.1	Շահառուների թիվը	237	237	237	0

Արդյունքի չափորոշիչը		Տարեկան ճշտ. պլան	Կիսամյակի ճշտ. պլան	Կիս. փաստ.	Ճեղում
23	Հանրակրթական դպրոցների մանկավարժներին և դպրոցահասակ երեխաներին տրանսպորտային ծախսերի փոխհատուցում				
23.1	Հանրակրթական դպրոցների թիվը, հատ	196	196	196	0
23.2	Տրանսպորտային ծախսերի փոխհատուցում ստացող դպրոցահասակ երեխաների թիվը, մարդ	1318	1318	1334	16
23.3	Տրանսպ. ծախսերի փոխհատուցում ստացող մանկավարժների թիվը	1166	1166	1139	-27
24	Սոցիալապես անապահով և սահմանամերձ ընտանիքների երեխաների դասագրքերի վարձավճարների փոխհատուցում				
24.1	Սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաների թիվը, մարդ	328			
24.2	Սահմանամերձ համայնքների դպրոցների թիվը, հատ	46			
24.3	Սահմանամերձ համայնքների դպրոցների 5-12-րդ դասարանների սովորողների թիվը, մարդ	5022			
25	Առեստավորման միջոցով որակավորում ստացած ուսուցիչներին հավելավճարների տրամադրում				
25.1	Որակավորման տարակարգ ստացած ուսուցիչների թիվը, մարդ	2424	2424	1509	-915
26	Մասնագիտացված հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների երեխաների կրթաթոշակ հիմնական ընդհանուր կրթության մակարդակում				
26.1	Կրթաթոշակ տրամադրող դպրոցների թիվը, հատ	6	6	6	0
26.2	Կրթաթոշակ ստացող սովորողների թիվը, մարդ	72	72	72	0
27	Մասնագիտացված հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների երեխաների կրթաթոշակ միջնակարգ ընդհանուր կրթության մակարդակում				
27.1	Կրթաթոշակ տրամադրող դպրոցների թիվը, հատ	6	6	6	0
27.2	Կրթաթոշակ ստացող սովորողների թիվը, մարդ	366	366	366	0

Հանրակրթության ծրագրի 1-14 միջոցառումների համար սահմանված չափորոշիչներից թիրախներ են սահմանված միայն սովորողների թիվը բնութագրող չափորոշիչների համար, դրանց շեղումները հիմնականում ոչ էական են և պայմանավորված են սովորողների պլանային և փաստացի թվաքանակներում տեղ գտած տարբերություններով: Մասնավորապես, տարրական ընդհանուր հանրակրթության դասարանների սովորողների փաստացի թիվը պլանայինից պակաս է 776-ով, հիմնական ընդհանուր հանրակրթության դասարանների սովորողների թիվը՝ 1556-ով, իսկ միջնակարգ ընդհանուր հանրակրթության սովորողների թիվը՝ 1972-ով:

Չետաքրքրական է, որ սովորողների միջին գնահատականի չափորոշիչների համար ս.թ. առաջին եռամսյակի բյուջեում սահմանված էին թիրախային մակարդակներ, որոնք կհամայնակային բյուջեից արդեն իսկ հանված են:

Չատուկ հանրակրթության միջոցառումների արդյունքային թիրախները գերակատարվել են, և ինչը հետաքրքրական է՝ դրա համար ոչ միայն փաստացի հավելյալ ֆինանսավորում չի պահանջվել, այլ հակառակը՝ փաստացի ծախսը պլանայինից պակաս է եղել: Այսինքն, այստեղ գործ ունենք արդյունավետության որոշակի աճի դասական օրինակի հետ:

Միջնակարգ մասնագիտացված հանրակրթության թիրախը թերակատարվել է. փաստացի ընդունելությունը պլանայինից 39 աշակերտով պակաս է եղել, բացի այդ, 26 սան տեղափոխվել է այլ ավագ դպրոց: Այստեղ ևս որոշ տևտեսման իրողություն կա: Սովորողների թիվը պլանայինից պակաս է ընդամենը 5%-ով, սակայն փաստացի ֆինանսավորումը պլանավորվածից պակաս է ավելի քան 11%-ով:

Նախադպրոցական կրթություն միջոցառման շրջանակներում ևս որոշ տևտեսում է առկա: Միջոցառումն, ընդհանուր առմամբ, միտված է նախադպրոցական կրթություն մակարդակում սաների ընդգրկվածության, զարգացման բարձր մակարդակի ապահովմանը, տարրական դպրոցին 5-6 տարեկան երեխաների նախապատրաստմանը: Չափվեցող կիսամյակում ծառայությունը ստացել են 6899 երեխաներ, ընդ որում՝ փաստացի թվաքանակը պլանայինից ցածր է ընդամենը 1%-ով, մինչդեռ փաստացի ֆինանսավորումը պլանայինից ցածր է 2.4%-ով:

Դպրոցականների օլիմպիադաների անցկացում միջոցառման թիրախները կատարվել են մասնակիորեն: Այսպես, հաշվետու ժամանակահատվածում նախատեսված էր մասնակցություն 7 միջազգային առարկայական օլիմպիադաների, մինչդեռ փաստացի կատարողականը 0 է: Այս թիրախի իրագործումը տեղափոխվել է հաջորդ եռամսյակներ:

Ատեստավորման միջոցով որակավորում ստացած ուսուցիչներին հավելավճարների տրամադրում միջոցառման արդյունքի չափորոշիչը՝

որակավորման տարակարգ ստացած ուսուցիչների թիվը կատարվել է 62.2%-ով, գրեթե նույնքան է (իրականում մի փոքր ավելի, որը սակայն կարելի է նշանակալի տարբերությունն չհամարել) ֆինանսավորման կատարողականը:

Դիտարկվող ծրագրի արդյունքի չափորոշիչների ամնչությամբ պետք է նկատել, որ դրանց մեծ մասի պարագայում կիսամյակային թիրախներ սահմանված չեն, ինչը դժվարացնում է կիսամյակային ծախսերի նպատակայնության ու արդյունավետության գնահատումը: Բացի այդ, հանրակրթության ծրագրի արդյունքի չափորոշիչները ընդգծված քանակական բնույթ ունեն, չեն արտացոլում հանրակրթության տարբեր մակարդակներում ստացվելիք արդյունքի առանձնահատկությունները: Ի հավելումս, հանրակրթության տարբեր մակարդակներում միջոցառումների իրականացման արդյունքները գնահատվում են ընդամենը երկուական չափորոշիչներով, որոնք են՝ շահառուների կամ սովորողների թիվը և միջին գնահատականը: Եվ սա այն դեպքում, երբ այս միջոցառումներին բաժին է ընկնում ոչ միայն տվյալ ծրագրի, այլ ողջ կրթության ոլորտի բյուջետային ֆինանսավորման նշանակալի մասնաբաժինը:

1.5. Արտադպրոցական դաստիարակության ծրագիր

Արտադպրոցական դաստիարակության ծրագրի ծախսերը 2019թ. առաջին կիսամյակում կազմել են 1.74 մլրդ դրամ՝ ապահովելով ժամանակաշրջանի ծրագրի 93.5%-ով կատարում (աղյուսակ 9):

Ծրագրում ներառված են 10 միջոցառումներ, որոնցից մեկը՝ «**Քո արվեստը դպրոցում**» միջոցառումը նոր է և միտված է հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում սովորող դպրոցականների համար մշակութային կրթության բաղադրիչի լրացմանը: Դրա շրջանակներում հատկացվել է 43 մլն դրամ:

Ֆինանսավորման ամենամեծ մասնաբաժինը **Արտադպրոցական դաստիարակություն** միջոցառման գծով է՝ 1.28 մլրդ դրամ (ծրագրի բոլոր միջոցառումների ֆինանսավորման շուրջ 74%-ը), կիսամյակային պլանի

կատարողականը կազմել է 98.9%: Շեղումը (15 մլն դրամ) պայմանավորված է կոմպլեկտավորման փաստացի և պլանային մակարդակների տարբերությամբ:

Կիսամյակային պլանից զգալի շեղումներ են արձանագրվել **Դպրոցականների ամառային հանգստի կազմակերպում** միջոցառման գծով, որի շրջանակներում նախատեսվում է զոհված, հաշմանդամ դարձած զինծառայողների և աշխարհագորայինների, ծնողազուրկ և սակավ ապահովված բազմազավակ ընտանիքների 7-13 տարեկան երեխաների ամառային հանգստի կազմակերպում: Միջոցառման փաստացի ֆինանսավորումը շուրջ 45 մլն դրամով կամ 31 տոկոսով պակաս է պլանայինից, ինչը պայմանավորված է գնումների գործընթացում առաջացած տևտեսմամբ, ինչպես նաև՝ Արցախի ճամբարի վերաբերյալ վերջնական որոշման բացակայությամբ:

Աղյուսակ 9. Արտադպրոցական դաստիարակության ծրագիր

#	Միջոցառումը	Միջոցառման տեսակը ⁵	Տարեկան ճշգրտ. պլան	Կիսամյակի ճշգ. պլան	Փաստ	Կատ. %, տար. պլ. նկ.	Կատ. %, կիս. պլ. նկ.
1	Արտադպրոցական դաստիարակություն	Ծ	2861,8	1296.4	1281.5	44.8	98.9
2	Մանկապատ. մարզական խաղերի անցկացում	Ծ	9,3	9.3	4.6	49.0	49.0
3	Դպրոցականների հանրապետական սպարտակիադայի անցկացում	Ծ	32,6	32.6	22.8	70,0	70,0
4	Դպրոցականների ամառային հանգստի կազմակերպում	Ծ	480,6	144.2	99.6	20,7	69,1
5	Արտադպրոցական դաստիարակություն հասարակական կազմակերպությունների կողմից	Ծ	626,3	283.7	283.7	45,3	100,0
6	Մարզիչ-մանկավարժների վերապատրաստման կազմակերպում	Ծ	7,2	4.9	4.9	68,1	100,0
7	«Հակոբ Կոչոյան» կրթահամալիր» ՊՈԱԿ-ում արտադպրոցական դաստիարակության կազմակերպում	Ծ	7,5	3.4	3.4	45.0	100,0
8	Գրադարանային ֆոնդի համալրում	Ծ	44,4	44.4	0,0	0,0	0,0
9	«Քո արվեստը դպրոցում»	Ծ	43	43	43	73.6	73.6
10	Ուսումնամարզական գործընթացի իրականացում մարզադպրոցներում	S	62,6	28.4	28.4	45.4	100,0
Ընդամենը, ըստ ծրագրի բոլոր միջոցառումների			4142.8	1857.7	1736.7	41.9	93.5

⁵ Ծ – ծառայությունների մատուցում, S – տրանսֆերտների տրամադրում, Գ - Այլ պետական կազմակերպությունների կողմից օգտագործվող ոչ ֆինանսական ակտիվների հետ գործառնություններ:

Դպրոցականների հանրապետական սպարտակիադայի անցկացում միջոցառումը թերակատարվել է 10 մլն դրամով կամ 30%-ով: Պատճառն այն է, որ միջոցառման առաջին փուլում իրականացվել են ավելի քիչ թվով մարզաձևերից մրցումներ, քան նախատեսված էր:

Կիսամյակի կատարողականի ցածր մակարդակ է գրանցվել նաև **Մանկապատանեկան մարզական խաղերի անցկացում** միջոցառման գծով (49.0%): Պատճառն այն է, որ ժամանակացույցի համաձայն վճարումների մի մասը պետք է կատարվի միջոցառումների ավարտից հետո:

Չի կատարվել **Գրադարանային ֆոնդի համալրում** միջոցառումը: Դրա շրջանակներում հանրապետության դպրոցներից յուրաքանչյուրը պետք է ապահովվեր 5-6 անուն հանրամատչելի գրականությամբ: Միջոցառումը չի կատարվել մրցույթի հետաձգման պատճառով, ինչն էլ, իր հերթին, պայմանավորված է գնման ձևի փոփոխությամբ՝ տեղի է ունեցել էլեկտրոնային աճուրդի փոխարինում գնանշման հարցումով:

Արդյունքի չափորոշիչները

Ծրագրի արդյունքի չափորոշիչները ամփոփ ներկայացված են աղյուսակ 10-ում:

Աղյուսակ 10. Արտադպրոցական դաստիարակության ծրագրի արդյունքի չափորոշիչները

Արդյունքի չափորոշիչը		Տարեկան ճշտ. սլյան	Կիսամյակի ճշտ. սլյան	Կիս. փաստ.	Շեղում
1	Արտադպրոցական դաստիարակություն				
1.1.	Սաների թիվ, հատ	19458	19458	9980	-9478
1.2.	Հաստատությունների թիվ, հատ	44	44	44	0
2	Մանկապատ. մարզական խաղերի անցկացում				
2.1.	Միջոցառումների քանակը, հատ	2	2	2	0
2.2.	Մասնակիցների թիվը, մարդ	21349	21349	21349	0
3	Դպրոցականների հանրապետական սպարտակիադայի անցկացում				
3.1.	Մարզաձևերի թիվ, հատ	9	9	4	-5
3.2.	Միջմարզային և հանրապետական փուլերի մասնակիցների թիվ, մարդ	2551	2551	1236	-1315

Արդյունքի չափորոշիչը		Տարեկան ճշտ. պլան	Կիսամյակի ճշտ. պլան	Կիս. փաստ.	Շեղում
4	Դպրոցականների ամառային հանգստի կազմակերպում				
4.1.	Ճամբարների թիվ, հատ	7	7	6	-1
4.2.	Ճամբարներում ամառային հանգիստ անցկացնող երեխաների թիվը, մարդ	4800	1440	780	-560
5	Արտադպր. դաստիարակություն հասարակական կազմակերպությունների կողմից				
5.1.	Մարզական հասարակական կազմակերպությունների թիվ, հատ	3	3	3	0
5.2.	Սաների թիվ, մարդ	5097	5097	4983	-114
5.3.	Մարզադպրոցների թիվ, հատ	22			-
6	Մարզիչ-մանկավարժների վերապատրաստման կազմակերպում				
6.1.	Վերապատրաստվող մարզիչ-մանկավարժների թիվ, մարդ	176	88	141	+53
7	«Հակոբ Կոջոյան» կրթահամալիր» ՊՈԱԿ-ում արտադպր. դաստ. կազմակերպում				
7.1.	Կրթահամալիրում սովորող երեխաների թիվ, մարդ	383	383	380	-3
8	Գրադարանային ֆոնդի համալրում				
8.1.	Գրքերի թվաքանակը, հատ	7700	7700	0	-7700
8.2.	Դպրոցների թվաքանակը, հատ	1400	1400	0	-1400
9	«Զո արվեստը դպրոցում»				
9.1.	Ծրագիրը իրականացնող արվեստագետների թիվը (մարդ)	43	43	43	0
10	Ուսումնամարզական գործընթացի իրականացում մարզադպրոցներում				
10.1.	Մարզադպրոցներում սովորող երեխաների թիվ, մարդ	754	754	754	0

Հաշվետու ժամանակահատվածի փաստացի և պլանային արդյունքի չափորոշիչների միջև զգալի շեղում կա **արտադպրոցական դաստիարակություն** միջոցառման գծով: Դրանից օգտվողների փաստացի թիվը մոտ երկու անգամ պակաս է պլանավորվածից, ինչը պայմանավորված է կոմպլեկտավորման պլանով: Հատկանշական է, որ արդյունքային ցուցիչի կատարողականի նման ցածր մակարդակի պայմաններում միջոցառման ֆինանսավորման կատարողականը անհամեմատ բարձր է՝ մոտ 98%:

Ծրագրի մի շարք այլ միջոցառումների պարագայում ևս առկա է դրանցում ներգրավված աշակերտների՝ պլանավորվածից ավելի ցածր մակարդակ: Մյուս կողմից, **մարզիչ-մանկավարժների վերապատրաստման** միջոցառման շրջանակներում փաստացի վերապատրաստված մարզիչ-մանկավարժների թիվը շատ ավելին է, քան պլանավորված էր: Ըստ որում՝ դա հաջողվել է կատարել առանց լրացուցիչ ֆինանսավորման:

Ընդհանուր առմամբ, դիտարկելով **Արտադպրոցական դաստիարակության ծրագրի** արդյունքի չափորոշիչները, պետք է նկատել, որ դրանք բոլորն ունեն ընդգրկման սահմանափակ շրջանակ և բացառապես քանակական են, ուստի՝ չեն նկարագրում միջոցառումների վերջնարդյունքի որակական ասպեկտը, նաև՝ չեն ապահովում ծրագրի նպատակի (այն է՝ նպաստել հանրակրթական ուսուցման համակարգում ընդգրկված երեխաների ֆիզիկական, հոգևոր և գեղագիտական զարգացմանը, բնապահպանական և կիրառական գիտելիքների ձեռքբերմանը) իրագործման աստիճանի մշտադիտարկման և գնահատման հնարավորությունը:

1.6. Գիտական և գիտատեխնիկական հետազոտությունների ծրագիր

Ծրագրի կիսամյակային պլանով նախատեսվել է հատկացնել 6.4 մլրդ դրամ, փաստացի հատկացվել է 5.8 մլրդ դրամ: Կատարողականը կազմել է 91.1% (աղյուսակ 11):

Շեղումը հիմնականում առաջացել է ծրագրի ծախսերում մեծ տեսակարար կշիռ ունեցող **գիտական ենթակառուցվածքի արդիականացման** գծով ծախսերում (400 մլն դրամից ավելի): Այսչափ շեղումը (10.6%) պայմանավորված է ավելացված արժեքի հարկի վճարման համար նախատեսված հատկացումներով, որոնք ամբողջությամբ չեն օգտագործվել: Նույն պատճառով 40 մլն դրամի շեղում կա ազգային արժեք ներկայացնող գիտական օբյեկտների պահպանության միջոցառման պարագայում:

Գիտական և գիտատեխնիկական պայմանագրային (թեմատիկ) հետազոտություններ միջոցառումը թերակատարվել է մոտ 20 մլն դրամով. կատարվել է թեմաների քանակի փոփոխություն՝ պայմանավորված մի շարք թեմաների ավարտմամբ, նաև՝ անցկացված նոր մրցույթները դեռ ամփոփված չլինելով:

Գիտաշխատողներին գիտական աստիճանների համար տրվող հավելավճարներ և ՀՀ ԳԱԱ իսկական և թղթակից անդամների պատվովճարների տրամադրում միջոցառումների շրջանակներում փաստացի ծախսը պլանայինից պակաս է ավելի քան 60 մլն դրամով, ինչը պայմանավորված է հավելավճարների պարագայում մրցութային արդյունքների ոչ ամբողջությամբ ամփոփմամբ, իսկ պատվովճարների դեպքում՝ ակադեմիկոսների և թղթակից անդամների ընտրության՝ հաշվետու ժամանակահատվածում չկայացմամբ:

Արտասահմանյան համալսարաններում հայոց լեզվի դասավանդման կազմակերպում միջոցառման ֆինանսավորումը թերակատարված է 17.4 տոկոսով՝ պայմանավորված Չալքբուրգի համալսարանից համապատասխան հաշվետվության ժամանակին չստացմամբ:

**Աղյուսակ 11. Գիտական և գիտատեխնիկական հետազոտությունների
ծրագիր**

#	Միջոցառումը	Միջոցառման տեսակը ⁶	Տարեկան ճշգրտ. պլան	Կիսամյակի ճշգ. պլան	Փաստ	Կատ. %, տար. պլ. նվ.	Կատ. %, կիս. պլ. նվ.
1	Գիտության բնագավառի պետական քաղաքականության մշակման, ծրագրերի համակարգման և մոնիտորինգի ծառայություններ	Ծ	191,1	80.7	79.1	41,4	98,0
2	Գիտական ենթակառուցվածքի արդիականացում	Ծ	8576,9	3824.4	3418.9	40,2	89,4
3	Ազգային արժեք ներկայացնող գիտական օբյեկտների պահպանություն	Ծ	1103,2	501.8	460.6	41,8	91,8
4	Գիտական և գիտատեխնիկական պայմանագրային (թեմատիկ) հետազոտություններ	Ծ	1595,3	712.5	693.3	43,5	97,3
5	Գիտական և գիտատեխնիկական նպատակային-ծրագրային հետազոտություններ	Ծ	144,0	64.8	64.1	44,5	98,9
6	Գիտ. ամսագրերի և մենագրութ. հրատարակում	Ծ	89,1	34.9	29	32,5	83,1
7	Բարձր էներգիաների ֆիզիկայի բնագավառի ենթակառուցվածքների արդիականացում	Ծ	846,7	381	363.3	42,9	95,4
8	Արագացուցչային տեխնոլոգիաների զարգացում	Ծ	330,5	148.7	143.5	43,4	96,5
9	Անտենային էտալոնների պահպանում և զարգացում	Ծ	54,0	24.3	24.3	45,0	100,0
10	Գիտական գրադարանային ծառայություններ	Ծ	147,1	63.7	63.7	43,3	100,0
11	Գիտատեխն. գրադարանային ծառայություններ	Ծ	160,4	69.1	69.1	43,1	100,0
12	Ազգային արժեք ներկայացնող գիտական օբյեկտների հարկային պարտավորությունների փոխհատուցում	Ծ	78.3	78.3	78.3	100,0	100,0
13	Գիտաշխատողներին գիտական աստիճանների համար տրվող հավելավճարներ	S	842,0	378.9	327.2	38,9	86,4
14	ՀՀ ԳԱԱ իսկական և թղթակից անդամների պատվովճարների տրամադրում	S	182,4	82.1	70.7	38,8	86,1
15	Հայագիտության ոլորտում գիտական կադրերի պատրաստման գծով նպաստների տրամադրում	S	3,6	3.6	3.6	100,0	100,0
16	Արտասահմանյան համալսարաններում հայոց լեզվի դասավանդման կազմակերպում	S	20,7	20.7	17.1	82,6	82,6
17	ՀՀ ԿԳՆ գիտության կոմիտեի տեխնիկական հագեցվածության բարելավում	Պ.Գ	3,85	3.85	2.9	75,3	75,3
18	ՀՀ ԳԱԱ ինստիտուտների տեխնիկական հագեցվածության բարելավում և արդիականացում	Պ.Գ	60,0	27.0	15,0	25,0	55,6
Ընդամենը, ըստ ծրագրի բոլոր միջոցառումների			14272.6	6422.1	5845.4	41.3	91.1

⁶ Ծ – ծառայությունների մատուցում, S – տրանսֆերտների տրամադրում, Գ - Այլ պետական կազմակերպությունների կողմից օգտագործվող ոչ ֆինանսական ակտիվների հետ գործառնություններ:

ՀՀ ԳԱԱ ինստիտուտների տեխնիկական հագեցվածության բարելավում և արդիականացում միջոցառման ֆինանսավորումը թերակատարվել է 45 տոկոսով՝ պայմանավորված գնման գործընթացի առանձնահատկություններով՝ պայմանագիրը կնքվել է հունիս ամսվա վերջում:

Արդյունքի չափորոշիչները

Գիտական և գիտատեխնիկական հետազոտությունների ծրագրի արդյունքի չափորոշիչները ամփոփ ներկայացված են աղյուսակ 12-ում:

Աղյուսակ 12. Գիտական և գիտատեխնիկական հետազոտությունների ծրագրի արդյունքի չափորոշիչները

	Արդյունքի չափորոշիչը	Տարեկան ճշտ. պլան	Կիսամյակի ճշտ. պլան	Կիս. փաստ.	Շեղում
1	Գիտության բնագավառի պետական քաղաքականության մշակման, ծրագրերի համակարգման և մոնիտորինգի ծառայություններ				
	<i>Չափորոշիչներ սահմանված չեն</i>				
2.	Գիտական ենթակառուցվածքի արդիականացում				
2.1.	Ընտրված կազմակերպությունների թիվ, հատ	72	72	72	0
2.2.	Գիտութ. ոլորտում համագործակցող գիտ. կառույցների թիվ, հատ	10	10	8	-2
2.3.	Միջազգային գիտական ծրագրերի թիվ, հատ	90	90	90	0
2.4.	Միջազգ. գիտ. կառույցների թիվ, որոնց անդամակցում է ՀՀ-ն, հատ	3	3	3	0
2.5.	Պետական բյուջեից ֆինանսավորման երաշխավորված գիտական միջոցառումների թիվ, հատ	25	13	13	0
2.6.	Պետական բյուջեից ֆինանսավորման երաշխավորված երիտասարդ գիտնականների դպրոցների թիվ, հատ	12	12	8	-4
2.7.	Գիտական գործուղումների թիվ, հատ	47	24	24	0
2.8.	Գիտական հայտերի փորձաքննութ. քանակ՝ ըստ հայտերի, հատ	300	150	150	0
2.9.	Անկախ փորձագետների /այդ թվում արտասահմանյան/ թվաքանակ, մարդ	1714	1714	1639	-75
2.10.	Փորձաքննութային աշխատանքների կազմակերպման համար ստեղծված հանձնախմբերի թիվ, հատ	13	13	13	0
2.11.	Գիտության ոլորտում տեղեկատվական ցանցերի պահպանում և զարգացում իրականացնող կազմակերպությունների թիվ, հատ	1	1	1	0
2.12.	Գիտության ոլորտում ենթակառուցվածքի, կյոթատեխնիկական բազայի արդիականացում ծրագրով պետական աջակցություն ստացած կազմակերպությունների թիվ, հատ	5	5	5	0
2.13.	Գիտական կենտրոնների ստեղծում և տեխնոլոգիական հետազոտական համալսարանի պիլոտային ծրագրի իրականացում ծրագրով աջակցություն ստացած գիտական կենտրոնների թիվ, հատ	1	1	1	0
3.	Ազգային արժեք ներկայացնող գիտական օբյեկտների պահպանություն				

	Արդյունքի չափորոշիչը	Տարեկան ճշտ. սլյան	Կիսամյակի ճշտ. սլյան	Կիս. փաստ.	Շեղում
3.1.	Ազգային արժեք ներկայացնող գիտական օբյեկտների թիվ, հատ	5	5	5	0
4.	Գիտական և գիտատեխնիկական պայմանագրային (թեմատիկ) հետազոտություններ				
4.1.	Թեմաների թիվ, հատ	270	260	236	-24
4.2.	Բարձր արդյունավետությամբ աշխատող գիտաշխատողների թվաքանակ, մարդ	120	120	120	0
4.3.	Հետազոտական խմբերի միջին թվաքանակ, մարդ	4.3	4.3	4.3	0
5	Գիտական և գիտատեխնիկական նպատակային-ծրագրային հետազոտություններ				
5.1.	Գիտական և գիտատեխն. պետական նպատակային ծրագրեր իրականացնող կազմակերպութ. թիվ, հատ	11	11	10	-1
5.2.	Նպատակային-ծրագրային հետազ. քանակ, հատ	11	11	10	-1
5.3.	Հետազոտական խմբերի միջին թվաքանակ, մարդ	11.4	11.4	11.4	0
6.	Գիտական ամսագրերի և մենագրությունների հրատարակում				
6.1.	Ամսագրերի և մենագրությունների քանակ, հատ	18	18	18	0
7.	Բարձր էներգիաների ֆիզիկայի բնագավառի ենթակառուցվածքների արդիականացում				
7.1	Ընտրված կազմակերպությունների թիվ, հատ	1	1	1	0
8.	Արագացուցչային տեխնոլոգիաների զարգացում				
8.1.	Ընտրված կազմակերպությունների թիվ, հատ	1	1	1	0
9.	Անտենային Էտալոնների պահպանում և զարգացում				
9.1.	Ընտրված կազմակերպությունների թիվ, հատ	1	1	1	0
10	Գիտական գրադարանային ծառայություններ				
10.1.	Ընթերցողների թիվը	18000	7740	7740	0
10.2.	Գրականության համալիրում, միավոր	7500	3060	3060	0
10.3.	Գրքատացք, միավոր	750000	355000	355000	0
10.4.	Գրքատացք/առցանց, միավոր	170000	85000	65000	-20h.
11	Գիտատեխնիկական գրադարանային ծառայություններ				
11.1	Ձեռք բերված գիտատեխնիկական գրականություն, օրինակ"	380	187	199	12
11.2	Համալրված էլեկտրոնային քարտարան, գրառում	16000	7500	8671	1171
11.3	Գրադ.-յին հիմնապաշարների միջին տացքի ապահովում, տացք	160000	75000	88118	13h.
11.4	Փաստաթղթերի էլեկտրոնային առաքման ծառայությունից օգտվող շահառուների թիվը	200	110	193	83
11.5	"Պատրաստված մատենագիտական ցանկեր, սինթետիկ տեղեկատվական կյուբեր, թիվը"	40	18	38	20
11.6	Օգտագործված միջազգ. գրադ.-տեղեկատվական բազաներ, թիվը	25	18	35	17
11.7	Նոր գրականության ցուցահանդես, ցուցահանդես	40	18	37	19
12.	Գիտաշխատողներին գիտական աստիճանների համար տրվող հավելավճարներ				
12.1.	Կազմակերպությունների թիվ	82	82	82	0
13.	ՀՀ ԳԱԱ իսկական և թղթակից անդամների պատվովճարների տրամադրում				
13.1.	ՀՀ ԳԱԱ իսկական և թղթակից անդամների թվաքանակը, մարդ	101	101	101	0
14.	Հայագիտության ոլորտում գիտ. կարգերի պատրաստ. գծով նպաստների տրամադրում				
14.1.	Վերապատրաստված ուսուցիչների թվաքանակը, մարդ	60	60	60	0
14.2.	Մասնակից երկրների թիվը, հատ	17	17	17	0

	Արդյունքի չափորոշիչը	Տարեկան ճշտ. պլան	Կիսամյակի ճշտ. պլան	Կիս. փաստ.	Շեղում
14.3.	Տրամադրված ուսումնական կյուբերի թիվը, հատ	50	50	50	0
15.	Արտասահմանյան համալսարաններում հայոց լեզվի դասավանդման կազմակերպում				
15.1.	Դասախոսների թվաքանակը, մարդ	6	6	6	0
15.2.	Ուսանողների թվաքանակը, մարդ	40	40	40	0
16.	ՀՀ ԿԳՆ գիտության կոմիտեի տեխնիկական հագեցվածության բարելավում				
	<i>Չափորոշիչներ սահմանված չեն</i>				
17.	ՀՀ ԳԱԱ ինստիտուտների տեխն. հագեցվածության բարելավում և արդիականացում				
17.1.	Կազմակերպությունների թիվ	20	20	1	-19
17.2.	Լաբորատոր սարքավորումներ, հատ	5	3	1	-2
17.3.	Սարքավորումների ծառայութ. կանխատեսվող միջին ժամկետ, տարի	7	7	7	0

Թերակատարված չափորոշիչներից առանձնացրել ենք հետևյալները.

- ✓ **Գիտական կառուցվածքի արդիականացում** միջոցառման շրջանակներում գիտության ոլորտում համագործակցող գիտական կառույցների թիվը 2-ով պակաս է պլանավորվածից, այս տարբերությունը կազմակերպական խնդիրներով է պայմանավորված և կիրականացվի առաջիկա եռամսյակներում, նույն պատճառով պետական բյուջեից ֆինանսավորման երաշխավորված երիտասարդ գիտնականների դպրոցների թիվը պլանայինից պակաս է 4-ով, ներգրավված անկախ փորձագետների թիվը ևս պլանայինից պակաս է, տարբերությունը նույնպես պլանավորվում է լրացնել առաջիկա եռամսյակներում,
- ✓ **Գիտական և գիտատեխնիկական պայմանագրային (թեմատիկ) հետազոտություններ** միջոցառման շրջանակներում ֆինանսավորվել է 236 թեմա՝ 260-ի փոխարեն: Տարբերությունը պայմանավորված է մի շարք թեմաների ավարտմամբ:
- ✓ **Գիտատեխնիկական գրադարանային ծառայություններ** միջոցառման շրջանակներում ձեռք բերված գրականությունը ավելին է, քան պլանավորված

Էր: Պատճառն այն է, որ գրականության ձեռքբերումն իրականացվում է արտերկրյա բաժանորդագրության միջոցով, իսկ գրականության հրատարակման ժամկետների ճշգրիտ կանխատեսում իրատեսական չէ: Նույն միջոցառման շրջանակներում, ընթերցողների կողմից ներկայացված պահանջարկի մեծացմամբ պայմանավորված, կատարողականի մի շարք այլ արդյունքային ցուցիչներ գերակատարվել են:

- ✓ **ՀՀ ԳԱԱ ինստիտուտների տեխնիկական հագեցվածության բարելավում և արդիականացում** միջոցառման կազմակերպությունների թվի, նաև՝ սարքավորումների քանակի չափորոշիչները էականորեն թերակատարվել են՝ պայմանավորված գնման գործընթացի առանձնահատկություններով և հաջորդ եռամսյակում պլանային ցուցանիշները արդեն իսկ կատարվել են:

Ծրագրի միջոցառումների արդյունքի չափորոշիչների մասով ևս կարելի է անել նույն դիտարկումները, ինչ նախորդների դեպքում: Մտահոգիչ է, որ գիտության ոլորտում քաղաքականության համար պատասխանատու մարմնի գործունեության արդյունքի չափորոշիչները բացակայում են: Բացի այդ, **Գիտական ենթակառուցվածքի արդիականացում** միջոցառման նկարագրությունը բավականին լայն է՝ գիտական կազմակերպությունների և բուհերի գիտական ստորաբաժանումների զարգացում, ծրագրերի իրականացում, գիտական սարքավորումների արդիականացում, միջազգային համագործակցության աջակցություն: Մեր մոտեցմամբ, արդյունքի չափորոշիչները այս թվարկածներին համապատասխան պետք է լինեն: Մինչդեռ դրանք պարզ քանակական բնույթ են կրում, չեն արտացոլում կամ մակերեսորեն են նկարագրում գիտական կազմակերպությունների կամ ստորաբաժանումների զարգացման, սարքավորումների արդիականացման, միջազգային համագործակցության աջակցության դիտակետերը:

1.7. Ապահով դպրոց ծրագիր

Ծրագրի նպատակը դպրոցներին սպառնացող աղետների ռիսկի կառավարման կարողությունների հզորացումն է, դպրոցի անձնակազմի և աշակերտների

անվտանգության ապահովման մակարդակի բարձրացումը՝ կիրառելով ներառական և երեխայակենտրոն մոտեցում: Ծրագրի 4 միջոցառումներով պլանավորված էր հատկացնել 552.2 մլն դրամ, սակայն փաստացի հատկացումը կազմել է 211.6 մլն դրամ (կատարողականը՝ 38.3%, աղյուսակ 13):

Շեղումը հիմնականում պայմանավորված է կրթական օբյեկտների շենքային պայմանների բարելավման միջոցառման թերակատարմամբ (մոտ 263 մլն դրամով). շինարարական օբյեկտների նախագծանախահաշվային փաստաթղթերը մասնակի լրամաշակման և լրամաշակման փուլում են, ինչպես նաև որոշ կատարողական ակտեր ներկայացվել են հունիս ամսվա վերջին:

Աղյուսակ 13. Ապահով դպրոց ծրագիր

#	Միջոցառումը	Միջոցառման տեսակը ⁷	Տարեկան ճշգրտ. դրամ	Կիսամյակի ճշգ. պլան	Փաստ	Կատ. %, տար. պլ. նկ.	Կատ. %, կիս. պլ. նկ.
1	Դպրոցների համալիր անվտ. ապահովում	Ծ	14,2	14.2	0,0	0,0	0,0
2	Դպրոցական երեխաներին սննդով ապահովում	S	45,7	25.1	12.1	26,5	48,2
3	Կրթ. օբյեկտների շենք. պայմանների բարելավում	Գ	1060,1	462.7	199.5	18,8	43,1
4	Փոքրաքանակ երեխաներով համալրված հանրակրթ. դպրոցների մոդուլային շենքերի կառուցում	Գ	50,2	50.2	0,0	0,0	0,0
Ընդամենը, ըստ ծրագրի բոլոր միջոցառումների			1170,2	552.2	211.6	18.1	38.3

Փոքրաքանակ երեխաներով համալրված հանրակրթական դպրոցների մոդուլային շենքերի կառուցում միջոցառման կատարողականը զրոյական է: ՀՀ կառավարության 2019 թվականի հունիսի 27-ի N 788-Ն որոշմամբ տեղի է ունեցել գումարների վերաբաշխում: Դպրոցների համալիր անվտանգության ապահովում միջոցառմամբ ևս հաշվետու ժամանակահատվածում աշխատանքներ չեն կատարվել, ինչը պայմանավորված է դրամաշնորհային մրցույթի արդյունքների՝ հաջորդ եռամսյակում ամփոփմամբ:

Արդյունքի չափորոշիչները

⁷ Ծ – ծառայությունների մատուցում, S – տրանսֆերտների տրամադրում, Գ - Այլ պետական կազմակերպ. կողմից օգտագործվող ոչ ֆինանսական ակտիվների հետ գործառնություններ:

Արդյունքի չափորոշիչները՝ ըստ միջոցառումների, ներկայացված են աղյուսակ 14-ում:

Դպրոցների համալիր անվտանգության ապահովում միջոցառման արդյունքի ցուցիչները, ինչպես վերևում արձանագրվեց, զրոյական մակարդակի վրա են՝ մրցույթի արդյունքների ուշ ամփոփման պատճառով:

Դպրոցական երեխաներին սննդով ապահովում միջոցառման արդյունքի չափորոշիչը թերակատարվել է: Փաստացի շահառուները 48,5 հազար երեխաներ են, այն դեպքում, երբ պլանայինը 60 հազար է: Տարբերությունը պայմանավորված է մարզերի դպրոցների փաստացի կոմպլեկտավորմամբ: Նկատենք նաև, որ միջոցառման մյուս արդյունքի չափորոշիչը զրոյական մակարդակի վրա է, քանի որ սովորողներին հատկացված սննդի գումարը ներառվել է հանրակրթության մեջ:

Աղյուսակ 14. Ապահով դպրոց ծրագրի արդյունքի չափորոշիչները

	Արդյունքի չափորոշիչը	Տարեկան ճշտ. պլան	Կիսամյակի ճշտ. պլան	Կիս. փաստ.	Շեղում
1	Դպրոցների համալիր անվտանգության ապահովում				
1.1.	Ռազմագիտական ուսումնադիդակտիկ կյութեր, հատ	7000	7000	0	-7000
1.2.	Դպրոցների համամասնությունը, որտեղ առկա են երեխաներին ուղղված և ներառական աղետների ռիսկի կառավարման պլաններ, տոկոս	6	6	0	-6
1.3.	Դպրոցների թիվը, որտեղ առկա են աղետների ռիսկի կառավարման (ԱՌԿ) ներառական պլաններ, հատ	-	-	-	-
2.	Դպրոցական երեխաներին սննդով ապահովում				
2.1.	Նախակրթարաններում և տարրական դասարաններում սնունդ ստացող սովորողների թիվը, մարդ	563	563	0	-563
2.2.	Պարենի համաշխարհային ծրագրի շրջանակում սնունդ ստացող սովորողների թիվը	60000	60000	48549	-11.5h
3.	Կրթական օբյեկտների շենքային պայմանների բարելավում				
3.1.	Կազմակերպությունների թիվը, որտեղ կատարվում են ներդրումները, հատ	6	6	5	-1
3.2.	Աշխատանքների ավարտվածության աստիճանը, %	100	44	43.1	-0.9
4.	Փոքրաքանակ երեխաներով համալրված հանրակրթ. դպրոցների մոդուլային շենքերի կառուցում				
4.1.	Նախագծվող դպրոցների քանակը (հատ)	22	22	0	-22
4.2.	Կառուցվող դպրոցների աշակերտների միջին թվաքանակ, աշակերտ	99	99	0	-99
4.3.	Աշխատանքների ավարտվածության աստիճանը, %	100	100	0	-100

Կրթական օբյեկտների շենքային պայմանների բարելավում միջոցառման արդյունքային չափորոշիչներից է ներդրումներ արվող կազմակերպությունների

թիվը, որի փաստացին մեկով պակաս է պլանայինից: Պատճառը շինարարի կողմից կատարողական ակտերի ուշ ներկայացումն է: Արդյունքում աշխատանքների ավարտվածության աստիճանը պետք է լիներ 44%, սակայն փաստացի 43,1 տոկոս է:

Ծրագրի միջոցառումների արդյունքի չափորոշիչների առնչությամբ պետք է նկատել, որ դրանք բնութագրում են միայն ծախսերի տեխնիկական կամ միջանկյալ արդյունքը: Իսկ վերջնարդյունքը, ըստ եռության, մտնում է չնկարագրված, ինչը խնդիրներ կարող է հարուցել ծրագրի միջոցառումների արդյունավետության լիարժեք գնահատման ու մշտադիտարման գործընթացում:

1.8. Կրթության որակի ապահովում ծրագիր

Ծրագրի նպատակը ընթացիկ աշխատանքների, բարեփոխումների և նոր նախաձեռնությունների միջոցով ֆորմալ և ոչ ֆորմալ կրթության ոլորտում իրականացվող միջոցառումների, մատուցվող ծառայությունների բովանդակության և կազմակերպման որակի շարունակական բարելավումն է: Ծրագրի շրջանակներում նախատեսված են 14 միջոցառումներ՝ կիսամյակային ծախսերի 2,27 մլրդ դրամ պլանով: Հաշվետու ժամանակահատվածում փաստացի կատարվել է 1 մլրդ դրամի ծախս, կատարողականը կազմել է 45,6% (աղյուսակ 15):

Աղյուսակ 15. Կրթության որակի ապահովում ծրագիր

#	Միջոցառումը	Միջոցառման տեսակը ⁸	Տարեկան ճշգրտ. պլան	Կիսամյակի ճշգ. պլան	Փաստ	Կատ. %, տար. պլ. նկ.	Կատ. %, կիս. պլ. նկ.
1	Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության և ուսուցման (ՄԿՈԲ) բարեփոխումներ	Ծ	154,7	64.7	38.7	25,0	59,8
2	Նախնական, միջին մասնագիտական և բարձրագույն կրթ. որակի ապահովման ծառայություններ	Ծ	64,3	32.2	32.2	50,1	100,0

⁸ Ծ – ծառայությունների մատուցում, Տ – տրանսֆերտների տրամադրում, Գ - Այլ պետական կազմակերպությունների կողմից օգտագործվող ոչ ֆինանսական ակտիվների հետ գործառնություններ:

#	Միջոցառումը	Միջոցառման տեսակը ⁶	Տարեկան ճշգրտ. պլան	Կիսամյակի ճշգ. պլան	Փաստ	Կատ. %, տար. պլ. նկ.	Կատ. %, կիս. պլ. նկ.
3	Եվրոպական բարձրագույն կրթական տարածքի անդամակցությամբ պայմանավորված բարձրագույն մասնագիտ. կրթ. համակարգի բարեփոխումներ	Ծ	27,9	13.9	13.9	50,0	100,0
4	Գիտական որակավորման պարբերական գործընթացի համակարգում և մոնիտորինգ	Ծ	77,2	32.9	29.4	38,1	89,4
5	Գիտական աստիճանաշնորհման և գիտամանկավարժական կոչումների շնորհում	Ծ	63,4	28.5	6.4	10,1	22,5
6	Կրթության բովանդակային և մեթոդական սպասարկում ու հանրապետության հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների վերապատրաստում	Ծ	443,3	187.9	0,0	0,0	0,0
7	Հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների ատեստավորման ծառայություններ	Ծ	4,0	0,0	0,0	0,0	0.0
8	Կրթության ոլորտում ՏՀՏ ներդրում և շարունակականության ապահովում	Ծ	202.6	83.6	79.8	39,4	95,5
9	Գնահատման և թեստավորման ծառայություններ	Ծ	494,7	321.6	321.6	65,0	100,0
10	Ատեստավորման նոր համակարգի ներդրում ուղղված ուսուցիչների որակի բարձրացմանը	Ծ	852,4	258.7	0,0	0,0	0,0
11	Համաշխարհային բանկի կողմից իրականացվող «Կրթության բարելավում» վարկային ծրագիր	Ծ	693,6	253.2	151.2	21,8	59,7
12	Աջակցություն հայկական կրթօջախներում դասավանդման որակի բարելավմանը	Ծ	33,8	0,0	0,0	0,0	0.0
13	Կրթության և գիտության ոլորտի այլ միջոցառումներ	Ծ	2597.4	312.7	0,0	0,0	0,0
14	Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ իրականացվող «Կրթության բարելավման ծրագիր» ծրագրի շրջանակներում կապիտալ ներդրումներ ավագ, միջնակարգ և հիմնական դպրոցներում և կրթության ոլորտի կազմակերպություններում /ԿՏԱԿ/	Գ	3096,9	678.6	361.2	11.7	53.2
Ընդամենը, ըստ ծրագրի բոլոր միջոցառումների			8806.2	2268.5	1034.4	11.7	45.6

Շեղումը հիմնականում պայմանավորված է **Ատեստավորման նոր համակարգի ներդրում ուղղված ուսուցիչների որակի բարձրացմանը** միջոցառման չկատարմամբ (չի օգտագործվել պլանավորված 258,7 մլն դրամը): Միջոցառմամբ նախատեսվում էր մշակել և ներդնել հանրակրթական դպրոցներում դասավանդող ուսուցիչների կամավոր ատեստավորման համակարգ: Ժամանակացույցի փոփոխությամբ պայմանավորված սույն միջոցառումը նախատեսվում է իրականացնել երկրորդ կիսամյակում:

Կրթության բովանդակային և մեթոդական սպասարկում ու հանրապետության հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների վերապատրաստում միջոցառումը ևս չի կատարվել, արդյունքում չի բաշխվել 188 մլն դրամ: Սա պայմանավորված է «Կրթության ազգային ինստիտուտ» ՓԲԸ-ը կազմակերպության լուծարային գործընթացով:

Համաշխարհային բանկի կողմից իրականացվող «Կրթության բարելավում» վարկային ծրագրի հանրակրթության որակի բարելավում, աջակցություն Նորարարությունների մրցակցային հիմնադրամի զարգացմանը բաղադրիչներով փաստացի կատարվել է 151 մլն դրամի ծախս՝ պլանայինից 100 մլն դրամով պակաս: Տարբերությունը պայմանավորված է համապատասխան քանակի փորձագետների առկայության պակասով, որի արդյունքում բուհերի հայտերի գնահատման գործընթացը հետաձգվել է: Բացի այդ, հաշվետու ժամանակահատվածում Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ իրականացվող «Կրթության բարելավում» վարկային ծրագրի շրջանակներում ծառայությունների մատուցման և ավագ, միջնակարգ ու հիմնական դպրոցներում և կրթության ոլորտի կազմակերպություններում կապիտալ ներդրումների ֆինասավորման նպատակով նախատեսված 680 մլն դրամից օգտագործվել է 361 մլն դրամը կամ 53%-ը: Կատարողականի նման ցածր մակարդակը պայմանավորված է կապված բանկային երաշխիքների ուշացման պատճառով 3 դպրոցների կանխավճարների չտրամադրմամբ:

Կրթության և գիտության ոլորտի այլ միջոցառումների գծով նախատեսված 313 մլն դրամը չի օգտագործվել: Պատճառն այն է, որ դրանց կատարողներ դեռևս ընտրված չեն: Նկատենք, որ միջոցառման եռամսյակային, կիսամյակի և տարվա ճշտված պլաններն էապես տարբերվում են հաստատվածներից, ընդ որում՝ վերանայումն արվել է նվազման ուղղությամբ:

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության և ուսուցման (ՄԿՈԲ) բարեփոխումներ միջոցառումը, որը ենթադրում է նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության չափորոշիչների մշակման, վերանայման, ինչպես նաև դասախոսների վերապատրաստման միջոցով

ՄԿՈԼ կրթության որակի բարելավում, կատարվել է 60 տոկոսով՝ պլանավորված 65 մլն դրամից օգտագործվել է 39 մլն դրամը: Պատճառը վերստին այն է, որ «Կրթության ազգային ինստիտուտ» ՓԲԸ-ը կազմակերպությունը գտնվում է լուծարման գործընթացում, իսկ նշված գործառույթների կատարման կազմակերպումը նախկինում վերապահվում էր հենց այս հաստատությանը:

Գիտական աստիճանաշնորհման և գիտամանկավարժական կոչումների շնորհում միջոցառումը կատարվել է 22,5 տոկոսով՝ չի օգտագործվել 22 մլն դրամ: Պատճառը փաստացի գիտական աստիճանների և գիտական կոչումների նվազումն է:

Արդյունքի չափորոշիչները

Աղյուսակ 16-ում ներկայացված են ծրագրի արդյունքի չափորոշիչները:

Աղյուսակ 16. Կրթության որակի ապահովում ծրագրի արդյունքի չափորոշիչները

	Արդյունքի չափորոշիչը	Տարեկան ճշտ. պլան	Կիսամյակի ճշտ. պլան	Կիսամյակի փաստ.	Շեղում
1.	Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության և ուսուցման (ՄԿՈԻ) բարեփոխումներ				
1.1.	Պետական կրթական չափորոշիչների մշակում, հատ	0			-
1.2.	Մշակված չափորոշիչների համապատասխան ուսումնական և մոդուլային ուսումնական ծրագրերի մշակում, հատ	0			-
1.3.	Նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտ. հաստատությունների վերապատրաստում անցած ղեկավարների, մանկավարժների, փորձագետների և աշխատողների թվաքանակը, մարդ	465			-
1.4.	Վերապատրաստման դասընթացներին մասնակցած անձանցից հավաստագիր ստացած մանկավարժների տես. կշիռը, տոկոս	100			-
1.5.	Փորձագիտ. դրական եզրակացություն ստացած պետ. կրթ. մասնագիտ. չափորոշիչների և մոդուլային ծրագրերի տես. կշիռը, տոկոս	100			-
1.6.	Մշակված և վերանայված նախնական և միջին մասնագիտ. կրթ. մասնագիտությունների և որակավորումների պետ. կրթական չափորոշիչների համապատ. մոդուլային ծրագրերի մշակում, հատ	24			-
1.7.	Նախնական և միջին մասնագիտական կրթության մասնագիտությունների և որակավորումների պետական կրթական չափորոշիչների մշակում և վերանայում, հատ	24			-
2.	Նախնական, միջին մասնագիտական և բարձրագույն կրթության որակի ապահովման ծառայություններ				
2.1.	Մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման կազմակերպում	15	10	15	5

	Արդյունքի չափորոշիչը	Տարեկան ճշտ. պլան	Կիսամյակի ճշտ. պլան	Կիսամյակի փաստ.	Շեղում
2.2.	Հիմնադրամի տարեկան ինքնավերլուծության իրականացում: Տարեկան ինքնավերլուծությունը նպատակաուղղված է հիմնադրամի ուժեղ և թույլ կողմերի վերհամմանը, կանխատեսելու հետագա գործողությունները և բարձրացնելու որակի ապահովման մասին հասարակության իրազեկվածությունը	1	1	1	0
2.3.	Մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների որակի ներքին ապահովման համակարգերի մշտադիտարկման իրականացում	10	5	5	0
2.4.	Մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների մասնագիտական կրթական ծրագրերի հավատարմագրման կազմակերպում	5	5	2	-3
2.5.	Մասնագիտական ուսումնական հաստատություններում սովորողների գիտելիքների ընթացիկ և ամփոփիչ գնահատման չափանիշների և մեթոդների մշակման ուղղությամբ խորհրդատվության տրամադրում աշխատաժողովների միջոցով	2	1	1	0
2.6.	Հիմնադրամի աշխատակիցների վերապատրաստում, մարդ	10	7	7	0
2.7.	Հիմնադրամի գործ. վերաբերյալ հասարակությանն իրազեկում	50	25	32	7
2.8.	Ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում անցած բուհերի և փորձնական ծրագրային հավատարմագրում անցած մասնագիտությունների մշտադիտարկման իրականացում	10	6	6	0
3.	Եվրոպական բարձրագույն կրթական տարածքի անդամակցությամբ պայմանավորված բարձրագույն մասնագիտական կրթության համակարգի բարեփոխումներ				
3.1.	Բոլոնիայի գործընթացին հետամուտ խմբում աշխատակազմի և խորհրդատվական խմբերում ՀՀ մասնակցությունների թիվը	4	4	4	0
3.2.	Եվրոպական բարձրագույն կրթ. տարածքի ինտեգրմանն ուղղված բարեփոխումների իրականացման աշխատանքներ, միջոցառումներ	5	2.25	2.25	0
4.	Գիտական որակավորման պարբերական գործընթացի համակարգում և մոնիտորինգ				
4.1.	Պետական մարմնի թիվը	1	1	1	0
5.	Գիտական աստիճանաշնորհման և գիտամանկավարժական կոչումների շնորհում				
5.1.	Շնորհվող գիտական աստիճանների թիվը	390	176	108	-68
5.2.	Շնորհվող գիտական կոչումների թիվը	490	221	89	-132
6.	Կրթության բովանդակային և մեթոդական սպասարկում ու հանրապետության հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների վերապատրաստում				
6.1.	Ուսուցիչների մասնագիտական որակի և մասնագիտության վարկանիշի բարձրացման նպատակով հանրապետության վերապատրաստվող ուսուցիչների թիվը	9000			-
6.2.	Հրատարակվող հոդվածների և ուղեցույցների թիվը	180			-
6.3.	Մշակվող և փորձագիտական եզրակացություն ստացող էջերի թիվը	-			-
6.4.	Հանրակրթ. մշակման ու վերամշ. չափորոշիչների և ծրագրերի թիվը	20			-
7.	Հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների ատեստավորման ծառայություններ				
7.1.	Հանրակրթ. դպրոցների ատեստավորված ուսուցիչների քանակ	7000			-
8.	Կրթության ոլորտում ՏՀՏ ներդրում և շարունակականության ապահովում				
8.1.	Ուսումնական հաստատությունների քանակը	1662	1662	1420	-242
8.2.	Էլեկտրոնային ռեսուրսների մշակում և ներդրում	1	1	1	0
9.	Գնահատման և թեստավորման ծառայություններ				
9.1.	Միջնակարգ դպրոցի պետ. ավարտ. քնն. մասնակցողների թիվը	17831	1783	17803	-28

	Արդյունքի չափորոշիչը	Տարեկան ճշտ. պլան	Կիսամյակի ճշտ. պլան	Կիսամյակի փաստ.	Շեղում
			1		
9.2	Հիմնական դպրոցի ավարտական քննութ. մասնակցողների թիվը	30995	30994	30962	-32
9.3	11-րդ դասարանի քննություններին մասնակցողների թիվը	17831	18795	0	-18h
9.4	«Պատիվ ունեմ» ծրագրի մասնակցողների թիվը	1000	1000	763	-237
9.5	Արտաքին ընթացիկ գնահատմանը մասնակցողների թիվը	20000	10000	0	-10h
9.6	TIMSS PIRLS-2019 փորձնական փուլի մասնակիցների թիվը	3200	0	0	0
9.7	Ազգային ստուգատեսին մասնակցողների թիվը	3500	3500	0	-3.5h
9.8	PISA միջազգային ստուգատեսի նախապատրաստական աշխատանքների իրականացում և անցկացում, տոկոս	20	-	-	-
10.	Ատեստավորման նոր համակարգի ներդրում՝ ուղղված ուսուցիչների որակի բարձրացմանը				
10.1	Կամավոր ատեստավորված ուսուցիչների թվաքանակը	1982	1982	0	-1982
10.2	Կամավոր ատեստավորման արդյունքում հավելվածար ստացող ուսուցիչների թվաքանակը	1585	475	0	-475
11.	Համաշխ. բանկի կողմից իրականացվող «Կրթության բարելավում» վարկային ծրագիր				
11.1	Ստեղծվող նախակրթարանների թիվը	17	17	18	1
11.2	Նորարարութ. մրցակց. հիմնադրամից օգտվող բուհերի քանակը	5	5	3	-2
11.3	ՏՀՏ ուղղությամբ դպրոցների վերապատրաստված ուսուցիչների և աղմինիստրատիվ աշխատակիցների թիվը	1500	500	698	198
11.4	Լրամշակված հանրակրթական առարկայական չափորոշիչների և ծրագրերի նախնական տարբերակներով ուսումնական բնագավառների թիվը	9	-	-	-
12	Աջակցություն հայկական կրթօջախներում դասավանդման որակի բարելավմանը				
12.1	Վերապատրաստված ուսուցիչների թիվը, մարդ	60			-
12.2	Մասնակից երկրների թիվը, հատ	17			-
12.3	Տրամադրված ուսումնական նյութերի թիվը, հատ	50			-
13.	Կրթության և գիտության ոլորտի այլ միջոցառումներ				
14.	Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ իրականացվող «Կրթության բարելավման ծրագիր» ծրագրի շրջանակներում կապիտալ ներդրումներ ավագ, միջնակարգ և հիմնական դպրոցներում և կրթության ոլորտի կազմակերպություններում /ԿՏԱԿ/				
14.1	Ծրագրի առաջին փուլով ընտրված հիմնանորոգվող ավագ դպրոցների թիվ, հատ	-	-	-	-
14.2	Ծրագրի երկրորդ փուլով ընտրված հիմնանորոգվող ավագ դպրոցների նվազագույն թիվը	6	6	7	1
14.3	«Կրթական տեխնոլոգիաների ազգային կենտրոն» ՊՈԱԿ (ԿՏԱԿ)-ի հիմնանորոգվող գրասենյակային տարածք	1	1	1	0
14.4	Բնագիտական չորս առարկաների (ֆիզիկա, քիմիա, աշխարհագրություն և կենսաբանություն) գծով լաբորատոր սարքավորումներ և կահույք ստացող ավագ դպրոցների տոկոսը ՀՀ բոլոր ավագ դպրոցների ընդհանուր թվաքանակի մեջ	85			-

	Արդյունքի չափորոշիչը	Տարեկան ճշտ. պլան	Կիսամյակի ճշտ. պլան	Կիսամյակի փաստ.	Շեղում
14.5	Համակարգչային սարքավորումներ ստացող դպրոցների տոկոսը գնահատված կարիքների հիման վրա համակարգչային սարքավորումների թարմացման կարիք ունեցող դպրոցների ընդհանուր թվաքանակի մեջ	5			-

Նկատենք, որ **Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության և ուսուցման (ՄԿՈՒ) բարեփոխումներ** միջոցառման շրջանակներում պետական կրթական չափորոշիչների մշակում արդյունքային չափորոշիչի պլանային մակարդակը սկզբնապես 12 էր, սակայն վերանայման արդյունքում իջեցվեց գրոյի: Նույնը՝ չափորոշիչների համապատասխան ուսումնական և մոդուլային ուսումնական ծրագրերի մշակման մասով է:

Նախնական, միջին մասնագիտական և բարձրագույն կրթության որակի ապահովման ծառայություններ միջոցառման Մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման կազմակերպում արդյունքի չափորոշիչի մասով փաստացի կատարողականը 5-ով ավելին է, քան պլանավորված էր: Սա պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ հավատարմագրման է դիմել ավելի շատ բուհ, քան նախատեսված էր: Մյուս կողմից, Մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների մասնագիտական կրթական ծրագրերի հավատարմագրման կազմակերպում չափորոշիչի գծով կա թերակատարում՝ պայմանավորված այն հանգամանքով, որ 2 բուհ չի դիմել ծրագրային հավատարմագրման՝ ինստիտուցիոնալ հավատարմագրումն անցած չլինելու պատճառով:

Տարակուսելի կարելի է համարել **Եվրոպական բարձրագույն կրթ. տարածքի ինտեգրմանն ուղղված բարեփոխումների իրականացման աշխատանքներ, միջոցառումներ** չափորոշիչի պլանային մակարդակ է սահմանված 2,25-ը (մնում է կռահել, թե ինչ ասել է միջոցառման 0,25-րդ մաս), ավելին՝ այդ մակարդակը լրիվությամբ կատարվել է:

Գիտական աստիճանաշնորհման և գիտամանկավարժական կոչումների շնորհում միջոցառման արդյունքի չափորոշիչների՝ շնորհվող գիտական կոչումների և աստիճանների թվի մասով զգալի թերակատարում կա: Կարելի է պնդել, որ գիտական աստիճանաշնորհման ընթացակարգերի՝ օրենքից բխող խստացումներով պայմանավորված աստիճանաբար ավելի քիչ թվով անձինք են ցանկություն արտահայտում ներգրավվել այդ գործընթացներում, ինչը ողջունելի ենք համարում:

Կրթության ոլորտում ՏՀՏ ներդրում և շարունակականության ապահովում միջոցառման շրջանակներում Ուսումնական հաստատությունների քանակը արդյունքի չափորոշիչի պլանային մակարդակը թերակատարվել է, ինչը պայմանավորված է հատկացված միջոցների շրջանակում հնարավոր ընդգրկված ուսումնական հաստատությունների փաստացի թվաքանակով:

Գնահատման և թեստավորման ծառայություններ միջոցառման չափորոշիչների զգալի թերակատարում կա: Ի մասնավորի, 11-րդ դասարանի քննություններին մասնակցողների թիվը հաշվետու ժամանակահատվածում զրոյական է, այն դեպքում, երբ պլանային թիրախը 18.8 հազար է: Պատճառն այն է, որ 11-րդ դասարանում քննություններ չեն անցկացվել: Նույն կերպ, «Պատիվ ունեմ» ծրագրի մասնակցողների թիվը 23 տոկոսով պակաս է պլանավորվածից: Արտաքին ընթացիկ գնահատմանը մասնակցողների թիվը հաշվետու ժամանակահատվածում զրոյական է, այն դեպքում, երբ պլանայինը 10 հազար է: Այսօրինակ տարբերության պատճառը քննությունների կարգի հետ կապված փոփոխություններն են. արտաքին ընթացիկ գնահատումը տեղափոխվել է հաջորդ եռամսյակ: Նույն պատճառով ազգային ստուգատեսին մասնակցողների փաստացի թիվը զրոյական է: Պետք է արձանագրել նաև, որ սույն միջոցառման բոլոր արդյունքի չափորոշիչները նոր են ներմուծվել, առաջին եռամսյակի բյուջեի ձևաչափերում դրանք պարզապես բացակայում էին:

Ատեստավորման նոր համակարգի ներդրում ուղղված ուսուցիչների որակի բարձրացմանը միջոցառման կատարումը տեղափոխվել է երկրորդ կիսամյակ, ինչով պայմանավորված հաշվետու ժամանակահատվածում թիրախների իրագործումը զրոյական մակարդակի վրա է:

Համաշխարհային բանկի կողմից իրականացվող «Կրթության բարելավում» վարկային ծրագրի արդյունքի չափորոշիչներից երկուսի մասով գերակատարում է արձանագրվել: Մասնավորապես, ՏՀՏ ուղղությամբ դպրոցների վերապատրաստված ուսուցիչների և ադմինիստրատիվ աշխատակիցների թիվը պլանավորվածից ավելին է, ինչը պայմանավորված է ուսուցիչների թվաքանակի աճով, որն առաջացել է ի հաշիվ հուլիս-օգոստոս ամիսներին նախատեսված ուսուցիչների տեղաշարժով: Մյուս կողմից, նորարարությունների մրցակցային հիմնադրամից օգտվող բուհերի քանակը նախատեսված 5-ի փոխարեն 3-ն է:

Բացի այդ, Համաշխարհային բանկի կողմից իրականացվող վարկային ծրագրի մեկ այլ միջոցառման շրջանակներում՝ ծրագրի երկրորդ փուլով ընտրված հիմնանորոգվող ավագ դպրոցների նվազագույն թիվը պլանային 7-ի փոխարեն ավելացել է 1-ով, ինչը հնարավոր է դարձել մրցույթի արդյունքում առաջացած տնտեսումների հետևանքով:

Ընդհանուր առմամբ, **Կրթության որակ** ծրագրի միջոցառումների արդյունքային չափորոշիչները համեմատաբար ավելի մեծ թիվ են կազմում: Ուշագրավ է, որ դրանք դետալացված են հատկապես այն միջոցառումների պարագայում, որոնք կատարվում են Համաշխարհային բանկի վարկային ծրագրի շրջանակներում: Մինչդեռ մյուս միջոցառումների պարագայում առկա է նույն խնդիրը՝ արդյունքի չափորոշիչները բավարար խորություն և ընդգրկման շրջանակ չունեն, պարզունակ են, ունեն զուտ քանակական բովանդակություն և չեն արտացոլում միջոցառումների որակական կողմը:

Պետք է նկատել, որ ծրագիրը չնայած միտված է կրթության որակի բարելավմանը, սակայն արդյունքի չափորոշիչների կազմում որակական բնութագրիչ չի պարունակում: Ստացվում է, որ որակի գնահատումը կատարվում է քանակական, առավել ևս՝ մակերեսային բնույթ ունեցող, ոչ խորքային ցուցանիշների կիրառմամբ: Ըստ ելության, արդյունքի չափորոշիչների մեջ տեղ են գտել այն ցուցանիշները, որոնք նախկինում դիտարկվում և որպես ուղենիշ էին ընդունվում ծախսային բյուջետավորման ժամանակ: Դրանց հիման վրա դուրս էին ծախսային պահանջի գնահատականները, իսկ հիմա պարզապես փոխվել է դրանց դերակատարումը՝ ինքնաբերաբար դառնալով արդյունքի չափորոշիչներ:

Կրթության բովանդակային և մեթոդական սպասարկում ու հանրապետության հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների վերապատրաստում միջոցառման նկարագրությունը ներառում է՝ հանրակրթության պետական կրթական չափորոշիչների մշակում, վերանայում; ուսուցիչների մասնագիտական հմտությունների զարգացում և բարելավում: Մինչդեռ արդյունքի սահմանված չափորոշիչները այս բովանդակության հետ ուղղակի կապ չունեն: Օրինակ՝ չափորոշիչներով կարելի է ծածկել ուսուցիչների մասնագիտական հմտությունների գնահատականները, մշտադիտարկման ենթարկել դրանք:

Կրթության ոլորտում ՏՀՏ ներդրում և շարունակականության ապահովում միջոցառումը բավականին լայն է՝ ՀՀ կրթական ցանցի մշտադիտարկում, «ՀԿՄՊ»-ի և ենթակայքերի սպասարկում, հեռավար դասընթացների կազմակերպում, հանրակրթական ուս. հաստատությունների գործունեության մասին վիճակագրական տվյալների հավաքում, մշակում, շարժական ինտերնետային կայանի շահագործում և այլն: Մինչդեռ արդյունքի չափորոշիչները ներառում են միայն դպրոցների քանակը, նաև՝ մշակվելիք ռեսուրսների քանակը (1 միավոր): Ակնհայտ է, որ միջոցառման բովանդակության նշանակալի մասը մնում է չդիտարկված ու չգնահատված:

1.9. Համընդհանուր ներառական կրթության համակարգի ներդրում ծրագիր

Հաշվետու ժամանակահատվածում համընդհանուր ներառական կրթության համակարգի ներդրման ծրագրի շրջանակներում նախատեսված երկու միջոցառումներն էլ ամբողջությամբ կատարվել են (աղյուսակ 17): Օգտագործվել է շուրջ 490 մլն դրամ, որից 460 մլն դրամն ուղղվել է մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայությունների և կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների կրթության կազմակերպմանն օժանդակող

միջոցառումների ֆինանսավորմանը, մնացածը՝ աուտիզմ և զարգացման խանգարումներ ունեցող երեխաների բուժման, վերականգնման, կրթության և զբաղվածության ապահովման ծառայությունների ֆինանսավորմանը:

Աղյուսակ 17. Համընդհանուր ներառական կրթության համակարգի ներդրում ծրագիր

#	Միջոցառումը	Միջոցառման տեսակը ⁹	Տարեկան ճշգրտ. պլան	Կիսամյակի ճշգ. պլան	Փաստ	Կատ. %, տար. պլ. նկ.	Կատ. %, կիս. պլ. նկ.
1	Մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայություններ և կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների կրթության կազմակերպմանն օժանդակող միջոցառումներ	Ծ	1280,3	457.6	457.6	35,8	100,0
2	Աուտիզմ և զարգացման խանգարումներ ունեցող երեխաների բուժման, վերականգնման, կրթության և զբաղվածության ապահովման ծառայություններ	Ծ	75,5	32.1	32.1	42,3	100,0
Ընդամենը, ըստ ծրագրի բոլոր միջոցառումների			1355,8	489.7	489.7	36,1	100,0

Արդյունքի չափորոշիչները

Ծրագրի համար սահմանված արդյունքի չափորոշիչները ամփոփ ներկայացված են աղյուսակ 18-ում:

Աղյուսակ 18. Համընդհանուր ներառական կրթության համակարգի ներդրում ծրագրի արդյունքի չափորոշիչները

Արդյունքի չափորոշիչներ		Տարեկան ճշտ. պլան	Կիսամյակի ճշտ. պլան	Կիսամյակի փաստացի	Շեղում
1.	Մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայություններ և կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների կրթության կազմակերպմանն օժանդակող միջոցառումներ				
1.1.	Մանկավարժահոգեբանական աջակցության կենտրոնների թիվ, հատ	15	10	10	0

⁹ Ծ – ծառայությունների մատուցում, Տ – տրանսֆերտների տրամադրում, Գ - Այլ պետական կազմակերպությունների կողմից օգտագործվող ոչ ֆինանսական ակտիվների հետ գործառնություններ:

1.2.	Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքի բացահայտման համար գնահատվող երեխաների թիվ, երեխա	4000	2500	2500	0
1.3.	Մանկավարժահոգեբանական աջակցության ծառայություններ ստացող երեխաների թիվ, երեխա	4300	2700	2700	0
1.4.	Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների կրթության կազմակերպման համար կյուբերի մշակում, հրատարակում և ձեռքբերում /անվանաքանակ/	3	3	3	0
2.	Առևտիզմ և զարգացման խանգարումներ ունեցող երեխաների բուժման, վերականգնման, կրթության և զբաղվածության ապահովման ծառայություններ				
2.1.	Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքի ունեցող երեխաների թիվ, երեխա	65	65	65	0

Այս ծրագրի միջոցառումների համար սահմանված արդյունքի չափորոշիչները համեմատաբար ավելի կոնկրետ են, ունեն հստակություն, պակաս խնդրահարույց են, ի ցույց են դնում միջոցառման և համապատասխան ծախսի բովանդակությունը:

1.10. Ներառական կրթության համակարգի հզորացում Հայաստանում

Նախորդ ժամանակահատվածի համեմատությամբ դիտարկվող ժամանակահատվածում ծրագրերի թիվն ավելացել է մեկով՝ ներառական կրթության համակարգի հզորացում Հայաստանում ծրագրով: Դրա շրջանակներում նախատեսվում է մանկավարժահոգեբանական աջակցության կենտրոնների հիմնադրում (վերանորոգման աշխատանքների իրականացում), նաև՝ փոքրածավալ ենթակառուցվածքների հարմարեցում հանրակրթական թվով 10 ուսումնական հաստատություններում (վերանորոգման աշխատանքների իրականացում)

Նախատեսված էր առաջին կիսամյակի ընթացքում ներդրումներ կատարել 10 դպրոցներում՝ 56.4 մլն դրամի չափով, սակայն աշխատանքները սահմանված ժամկետներում չեն կատարվել՝ դպրոցների ցանկի և նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի վերանայման և որոշման նախագծի ընթացքում գտնվելու պատճառով:

1.10. Ամփոփիչ դիտարկումներ ՀՀ կրթության և գիտության ոլորտում բյուջետային ծախսային ծրագրերի միջոցառումների համար սահմանված արդյունքի չափորոշիչների առնչությամբ

- ✓ արդյունքի չափորոշիչները զուտ քանակական բնույթ ունեն, չեն նկարագրում միջոցառումների կենսագործման որակական կողմը,

- ✓ միջոցառման արդյունքը նկարագրում են խիստ սահմանափակ կերպով և մակերեսայնորեն,
- ✓ դեպքերի մեծ մասում արդյունքի չափորոշիչների և միջոցառման նկարագրության միջև առկա է էական անհամապատասխանություններ,
- ✓ արդյունքի չափորոշիչները հիմնականում նկարագրում են միջոցառման միջանկյալ կամ տեխնիկական արդյունքը, մինչդեռ վերջնական արդյունքը կամ ազդեցությունը համապատասխան ուղղության վրա մնում է չնկարագրված,
- ✓ չի դիտարկվում առաջնային հետազոտությունների, մշտադիտարկման, հարցումների և նմանատիպ այլ եղանակներով արդյունքի չափորոշիչների գնահատման համար անհրաժեշտ տեղեկատվության դուրսբերման հնարավորությունը, ինչն էականորեն սահմանափակում է արդյունավետության չափորոշիչների շրջանակը:

2. Կրթության ֆինանսավորումը և ակնկալվող արդյունքները միջնաժամկետ հատվածում (2020-2022թթ.)

2020-2022թթ. պետական միջնաժամկետ ծախսերի ծրագիրը այն ուղենիշն է, որով ընթանալու է երկրի զարգացումն առաջիկա երեք տարիների ընթացքում: Այս առումով հետաքրքրական է կրթության և գիտության ոլորտների մասով սահմանված թիրախների դիտարկումը, դրանց իրագործելիության գնահատումը:

Ստորև կրթության և գիտության ոլորտների միջնաժամկետ ուղենիշերն ու թիրախները դիտարկվել են ըստ բյուջետային հիմնական ծրագրերի:

«Յանրակրթություն» ծրագրի միջնաժամկետ ուղենիշերն ու թիրախներն են.

- ▶ ապահովել դպրոցահասակ երեխաների պարտադիր կրթության՝ ՀՀ Սահմանադրությամբ ամրագրված իրավունքը՝ օրենսդրությամբ սահմանված չափորոշիչների և ծրագրերի շրջանակում:
- ▶ ծրագրի թիրախը՝ միջնաժամկետ հատվածում սովորողների համախառն ընդգրկվածության ցուցանիշի 99% ապահովում
- ▶ սովորողներին մատուցվող ծառայությունների որակի և մատչելիության ապահովում,
- ▶ հավասար մեկնարկային պայմաններ ստեղծելու համար հանրակրթական դպրոցների հենքի վրա ստեղծված նախադպրոցական ծառայությունների ֆինանսավորում

«Նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթություն» ծրագրի շրջանակներում միջնաժամկետ հատվածում ակնկալվում է՝

- ▶ ՆՄՄԿ համակարգում տվյալ տարում ընդունված սովորողների թիվը մասնագիտական կրթության (նախնական (արհեստագործական), միջին և բարձրագույն մասնագիտական) համակարգում տվյալ տարում ընդունված սովորողների ընդհանուր թվում 43.4%-ից հասցնել 46%-ի,

- ▶ ՆՄՄԿ համակարգում տվյալ տարում ընդունված սովորողների թիվը հիմնական և միջնակարգ դպրոցների շրջանավարտների թվում 24.75%-ից հասցնել 27%-ի,
- ▶ Ուսումնառած մասնագիտության գծով ուսումնառության ավարտից հետո 6 ամսվա ընթացքում զբաղվածություն ունեցող շրջանավարտների թիվը 38.3%-ից հասցնել 41.0%-ի,
- ▶ Նախնական և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների՝ ուսումնառությունը բուհերում շարունակած շրջանավարտների թիվը 17%-ից հասցնել 19%-ի:

Ուշագրավ է, որ չնայած թիրախներում գերակշռում են քանակական բնութագրիչները, սակայն կարևոր է, որ դրանց շարքում առկա է, օրինակ, կրթական հաստատությունների շրջանավարտների զբաղվածության հարաբերական մակարդակն արտահայտող ցուցիչ:

«Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթություն» ծրագրի առանցքային թիրախներն են.

- ▶ ուսման վարձավճարի լրիվ փոխհատուցմամբ սովորող ուսանողների տեսակարար կշիռը բարձրագույն կրթություն ստացողների մեջ 18%-ից հասցնել 24%-ի,
- ▶ սոցիալապես անապահովության սահմանային միավորից բարձր միավոր ունեցող ուսանողների տեսակարար կշիռն ընդհանուր ուսանողների թվաքանակի մեջ 4.1%-ից՝ 5.0%-ի:

Ծրագրի թիրախներն, ըստ էության, միտված են բարձրագույն և հետբուհական կրթության մատչելիության բարձրացմանը: Մյուս կողմից, թիրախավորված չէ բարձրագույն կրթության որակը, մրցունակությունը, ֆինանսավորման աղբյուրների բազմազանեցումը և այլն, որոնք չնայած դիտվում են բուհերի ակադեմիական ազատության ածանցյալներ, սակայն դրանք ևս պետք է որոշակի համակարգային թիրախավորման ենթարկվեն:

«Ապահով դպրոց» ծրագիր.

- ▶ 2022 թվականին ունենալ աղետներին դիմակայելուն պատրաստ բարելավված միջավայրով 51 դպրոցներ (հետագայում միջոցառումը կրելու է շարունակական բնույթ),
- ▶ 2023 թվականին ապահովել հանրապետության բոլոր տարրական դասարանների և նախակրթարանների սովորողներին կայուն դպրոցական սննդով,
- ▶ ապահովել հանրապետության գործող բոլոր հանրակրթական ուսումնական հաստատություններին համացանցի հասանելիությամբ

Ծրագրի թիրախները բխում են դրա բովանդակությունից, արտացոլում են կառավարության հանձնառությունը՝ մեծացնել բյուջետային ծախսերի կառուցվածքում կապիտալ բնույթի ծախսերի բաղադրիչը:

«Կրթության որակի ապահովում» ծրագրի մասով միջնաժամկետ հատվածի համար սահմանվել են հետևյալ թիրախները.

- ▶ միջազգային համաթվերում (Համընդհանուր տնտեսական ֆորում, 1-7 բալային համակարգ), կրթության համակարգի որակի գնահատման 3.7 բալլը հասցնել 5-ի, իսկ տարրական դպրոցների որակի գնահատման 4.1 բալլը՝ 6-ի,
- ▶ պետական միասնական քննությունների արդյունքներում հայոց լեզու և հայ գրականություն, մաթեմատիկա առարկաներից 1-20 բալային համակարգում համապատասխանաբար՝ 12.9 և 11 բալերը 2021 թվականին հասցնել 15-ի,
- ▶ ազգային և միջազգային ստուգատեսների (TIMSS) արդյունքներում մաթեմատիկա և բնագիտական առարկաներից 444-481 գրանցված բալերը 2020 թվականին հասցնել 500-ի,
- ▶ հանրակրթական դպրոցների կամավոր ատեստավորմանը մասնակցած ուսուցիչների թիվը 2023 թվականին հասցնել 45%-ի:

Ընդհանուր առմամբ, ծրագրի միջնաժամկետ թիրախներում առանցքայինը կրթության որակական բնութագրիչն է՝ քանակական ցուցանիշների պրիզմայով այն դիտարկելը: Պետք է նկատել, որ թիրախները բավականին հավակնոտ են, կարճ ժամանակահատվածի համար կտրուկ աճ են ենթադրում: Նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ կրթության ոլորտում փոփոխությունները դանդաղորեն կենսագործվելու և շոշափելի արդյունք տալու հակում ունեն, ուստի սահմանված թիրախների իրականացումը, մեր կարծիքով, ինդրահարույց է և բավականին ռիկային:

«Համընդհանուր ներառական կրթության համակարգի ներդրում» ծրագիր.

- ▶ հաշմանդամություն ունեցող աշակերտների համար հարմարեցված ենթակառուցվածքներ և կյուբեր ունեցող դպրոցների թիվը 25%-ից 2021 թվականին հասցնել 100%-ի,
- ▶ հանրակրթական դպրոց հաճախող կրթության առանձնահատուկ կարիք ունեցող երեխաների տեսակարար կշիռը կրթության առանձնահատուկ կարիք ունեցող երեխաների ընդհանուր թվաքանակի մեջ 14%-ից 2021 թվականին հասցնել 100%-ի:

Ծրագրի միջոցառումների թիրախները բխում են դրա բովանդակությունից, հայեցակարգային նպատակադրումից և ընդհանուր տրամաբանությունից:

Վերը դիտարկված թիրախների կենսագործումը հնարավոր է համարժեք ծախսային քաղաքականության իրականացման պարագայում: Արդ, ծախսային միջնաժամկետ գերակայությունների ճշգրիտ սահմանումը կրթության ծրագրային թիրախների կյանքի կոչման առանցքային նախապայման են հանդիսանում:

Դիտարկվող ՊՄԺԾԾ-ում սահմանված են հետևյալ ծախսային գերակայությունները.

- ▶ Ուսուցիչների նվազագույն աշխատավարձի բարձրացում՝ այն հասցնելով շնչային ՀՆԱ-ին

- ▶ Կրթության բովանդակային բարեփոխումներ. հատուկ կարևորվում են STEM առարկաները, որոնց արդյունքում ձեռքբերված կարողություններն ու գիտելիքներն առանցքային են ժամանակակից աշխարհում: Կշարունակվի ինժեներական լաբորատորիաների հիմնումն ու հետագա գործարկումը հանրակրթական դպրոցներում:
- ▶ Կրթական օբյեկտների շենքային պայմանների բարելավում
- ▶ Համընդհանուր ներառական կրթության ընդլայնում
- ▶ Դպրոցական երեխաներին սննդով ապահովում. «Կայուն դպրոցական սնունդ» ծրագիր, մինչև 2023թ.՝ 108 հազար շահառուների ընդգրկում: Ներկայումս նախատեսված է 60 հազար, փաստացի օգտվում է 49 հազարը
- ▶ Բարձրագույն կրթության մատչելիության մեծացումը՝ օժանդակելով խոցելի խմբերի երիտասարդներին՝ ընդլայնելով ուսման վարձի լրիվ կամ մասնակի փոխհատուցման միջոցառման շահառուների խմբերը

Ձևակերպված ծախսային գերակայությունները, ընդհանուր առմամբ, համահունչ են սահմանված ծրագրային թիրախներին: Այնուհանդերձ, տվյալ պարագայում խնդիրը ինչպես որակի, այնպես էլ ֆինանսավորման քանակային ծավալների մեջ է:

**Աղյուսակ 19 ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի
նախարարության կողմից կատարվելիք ծախսերը միջնաժամկետ
հատվածում**

	2020	2021	2022
Ծախսը, մլն դրամ	179,041.5	197,484.0	214,019.0
հարաբերությունը ՀՆԱ-ի նկատմամբ, %	2.6	2.6	2.6
տեսակարար կշիռը ծախսերի ամբողջ ծավալում, %	9.6	9.7	9.6

Արդյոք կրթության և գիտության ֆինանսավորման հարաբերական ցուցանիշներով Հայաստանը կկարողանա միջնաժամկետ հատվածում որոշ

առաջընթաց արձանագրել և որոշակի չափով կրճատել միջինից բարձր եկամտային խմբում գտնվող զարգացող երկրների՝ միջին մակարդակից ունեցած էական տարբերությունները: Այս հարցի պատասխանը, ամենայն հավանականությամբ, բացասական է, քանզի կրթության և գիտության, նաև՝ հարակից ոլորտների բյուջետային ֆինանսավորումն առաջանցիկ չի լինելու ոչ ՀՆԱ աճի, ոչ էլ բյուջետային ծախսերի աճի նկատմամբ: Արդյունքում, նշված ոլորտների բյուջետային ֆինանսավորման հարաբերական ցուցանիշները դիտարկվող միջնաժամկետ հատվածում չեն փոխվի (աղյուսակ 19), ինչը լուրջ մտահոգություններ կարող է առաջ բերել՝ միջնաժամկետ հեռանկարում կրթության և գիտության ծրագրային թիրախների լիարժեք իրագործման մասով:

3. Կրթության և գիտության բյուջետային ծախսերի դիտարկումը՝ 2020թ. պետական բյուջեի նախագծի համապատկերում

2020թ. պետական բյուջեի մասին օրենքի նախագծում կրթության և գիտության ոլորտների մասով նախատեսվող ծախսը կազմում է 158,1 մլրդ դրամ, ինչը 2019-ի համեմատ 12,7% աճ է ենթադրում: Կրթության բյուջետային ծախսերի ծրագրային կառուցվածքում էական փոփոխություններ են նախատեսվում, մասնավորապես՝

- ▶ «Նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթություն» ծրագրի գծով նախատեսվել է 14,325.5 մլն դրամ՝ 2019 թվականի 11,685.4 մլն դրամի դիմաց: Աճը կազմել է 22,6%:
- ▶ Նախնական և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների շենքային պայմանների բարելավման համար հատկացվելու է 2,2 մլրդ դրամ (2019-ին՝ 1,4 մլրդ դրամ)
- ▶ Ընդհանրապես, կրթական օբյեկտների հիմնանորոգման և շինարարության գծով ծախսերը նախատեսվել են 9,763.6 մլն դրամի չափով /2019 թվականի համար հաստատված ցուցանիշը 2,546.0 մլն դրամ է:
- ▶ «Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության ծրագրի» գծով 2020թ. համար նախատեսվել է 10,6մլրդ դրամ՝ 2019 թվականի 10,3 մլրդ դրամի դիմաց: Ծախսերի աճն աննշան է՝ 2,5 տոկոս:
- ▶ «Հանրակրթության ծրագրի» գծով նախատեսվել է 98,1 մլրդ դրամ՝ 2019 թվականի 87,2 մլրդ դիմաց: Ծախսերի աճը՝ 12,4 տոկոս:
- ▶ 2020թ. պետական բյուջեի նախագծով մանկավարժների աշխատավարձի ֆոնդի գծով ծախսերի աճը նախատեսվել է 9,7 մլրդ դրամի չափով, որից 5,9 մլրդ դրամը՝ աշխատավարձերի բարձրացման գծով նախատեսված 10 տոկոս աճն է:

- ▶ Հանրակրթական դպրոցների տարրական դասարաններում և դպրոցին նախապատրաստման խմբերում (նախակրթարաններում) ընդգրկված երեխաների սննդով ապահովման գծով նախատեսվել է 1,66 մլրդ դրամ՝ 2019թ համեմատ 0,5 մլրդ դրամով ավելի: 2020 թվականին սննդով կապահովվեն 7 մարզերի պետական հանրակրթական դպրոցների տարրական դասարաններում և դպրոցին նախապատրաստման խմբերում (նախակրթարաններում) ընդգրկված, շուրջ 65.9 հազար երեխաները:
- ▶ «Հանրակրթության ծրագրի» շրջանակներում ներառական կրթության միջոցառումների գծով նախատեսվել է 0,6 մլրդ դրամ, որը 2019-ի մակարդակից պակաս է 0,46 մլրդ դրամով: Ծախսերը նախատեսվել են կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող, միջին տարեկան հաշվարկով, շուրջ 1.0 հազար երեխաների ուսուցման կազմակերպման գծով՝ 2019 թվականի 1.9 հազարի դիմաց:
- ▶ «Հանրակրթության ծրագրի» շրջանակներում «Կրթական հաստատությունների աշակերտներին դասագրքերով և ուսումնական գրականությամբ ապահովում» միջոցառման գծով 2020թ. նախատեսվում է հատկացնել 780.3 մլն դրամ՝ 2019թ. 1,077.9 մլն դրամի դիմաց. ծախսերի նվազումը կազմել է շուրջ 300 մլն դրամ:
- ▶ «Դպրոցներում STEM կրթության և ռոբոտատեխնիկայի զարգացման իրականացում» միջոցառման գծով նախատեսվել է 671.7 մլն դրամ՝ 2019թ. 352.2 մլն դրամի դիմաց. ծախսերի աճը կազմել է 319.5 մլն դրամ: Ծախսերը նախատեսվել են ռոբոտաշինության 30 խմբակների և ինժեներական 676 լաբորատորիաների խմբակավարների վարձատրության գծով՝ 2019թ. 74 խմբակների և ինժեներական 348 լաբորատորիաների դիմաց
- ▶ «Գիտական ենթակառուցվածքի արդիականացում» միջոցառման գծով նախատեսվել է 7,2 մլրդ դրամ՝ 2019թ. 8,6 մլրդ դրամի դիմաց: Առանձին

միջոցառումների գծով 10-15 տոկոսի չափով նվազեցումներ են նախատեսվում:

- ▶ «Ապահով դպրոց» ծրագրի գծով նախատեսվել է 7,6 մլրդ դրամ՝ 2019թ. 1,2 մլն դրամի դիմաց: Ծախսերի աճը կազմում է 6,4 մլրդ դրամ: Մի կողմից նվազել է «Կրթական օբյեկտների շենքային պայմանների բարելավում» միջոցառման գծով հատկացումը, 2020-ին նախատեսվում է 0,6 մլրդ դրամ, իսկ «Փոքրաքանակ երեխաներով համալրված հանրակրթական դպրոցների մոդուլային շենքերի կառուցում» միջոցառման գծով նախատեսվում է ավելացում, իսկ ֆինանսավորումը կկազմի 6,9 մլրդ դրամ:
- ▶ «Կրթության որակի ապահովում» ծրագրի գծով նախատեսվել է 7,6 մլրդ դրամ՝ 2019թ. 9,8 մլրդ դրամի դիմաց:
- ▶ 2020թ. «Համաշխարհային բանկի կողմից իրականացվող «Կրթության բարելավում» վարկային ծրագիր» և «Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ իրականացվող «Կրթության բարելավման ծրագիր» ծրագրի շրջանակներում կապիտալ ներդրումներ ավագ, միջնակարգ և հիմնական դպրոցներում և կրթության ոլորտի կազմակերպություններում /ԿՏԱԿ/» միջոցառումների գծով նախատեսվել է 3,8 մլրդ դրամ, որից վարկային միջոցները՝ 3,0 մլրդ դրամ:
- ▶ Միևնույն ժամանակ, «Ատեստավորման նոր համակարգի ներդրում՝ ուղղված ուսուցիչների որակի բարձրացմանը» միջոցառման գծով՝ նախատեսվում է 1,7 մլրդ դրամ, նախորդ տարվա համեմատ՝ 833.4 մլն դրամով ավելի:
- ▶ Էականորեն կրճատվել են այլ միջոցառումների գծով հատկացումները. նախատեսվում է 0,5 մլրդ դրամ, 2019-ին կազմել է 3,7 մլրդ դրամ
- ▶ «Համընդհանուր ներառական կրթության համակարգի ներդրում» ծրագրի գծով նախատեսվել է 2,2 մլրդ դրամ, 2019ին նախատեսվել էր 0,6 մլրդ դրամ: Նշված աճից շուրջ 0,5 մլրդ դրամը «Մանկավարժահոգեբանական

աջակցության ծառայություններ և կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների կրթության կազմակերպման օժանդակող միջոցառումներ» միջոցառման գծով է՝ համընդհանուր ներառական կրթության անցմամբ պայմանավորված, հատուկ կրթական հիմնարկների՝ տարածքային մանկավարժահոգեբանական աջակցության կենտրոնների վերանվանման հետ կապված:

- ▶ «Հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների և ուսուցչի օգնականների ներառական դասավանդման հմտությունների զարգացման ապահովում» նոր միջոցառման գծով նախատեսվել է 165.5 մլն դրամ:
- ▶ «Կրթության ոլորտում միջազգային և սփյուռքի հետ համագործակցության զարգացում» ծրագրի գծով նախատեսվել է 413.9 մլն դրամ՝ 2019թ. 165.8 մլն դրամի դիմաց:

Ըստ եռլայան, 2020թ. կրթության ոլորտում ծախսային գերակայությունները ուղղված են լինելու կրթական օբյեկտների հիմնանորոգմանը, ուսուցիչների աշխատավարձի որոշակի բարձրացմանը, ներառական կրթության մասշտաբների ընդլայնմանը, տեխնիկական կրթության ուժեղացմանը միտված ենթակառուցվածների հզորացմանը: Մյուս կողմից, գիտության ոլորտում հատկացումների շոշափելի փոփոխություն չկա: Ավելին, գիտական ենթակառուցվածների արդիականացում ծրագրով, նաև՝ մի շարք այլ ծրագրերով ֆինանսավորման էական կրճատում է նախատեսվում: Սա կարելի է դիտարկել որպես գիտության ոլորտում պետության ծախսային քաղաքականության ուղենիշերի անհստակություն, գիտության պետական ֆինանսավորման ուղղությամբ հետագա անելիքների անորոշություն, արդյունավետության բարձրացման գերակայության՝ գիտության ոլորտում կատարվող միջոցառումների առանձնահատկություններից չբխող պարզունակ տեղայնացման արդյունք կամ հետևանք: